

Aditii Manlii Torqti Severini Boetii Or-
dinarii Patricii viri excelsus de cōsolatōe phi-
losophie liber primus incipit.

Ametrum primum.
Armina qui quondam studio
florete peregi:
Flebilis heu mestos cogor in-
re modos.

Armina qui quōdā. p̄s liber boetij p̄ia sui
diuisione diuidit̄ in q̄nqz p̄tes. s̄m q̄ ponit
quinqz libros p̄iales quos continet. In p̄lo
cōquerit̄ se miseris subiectū. In sec̄do ponit
remedia p̄solatiua. In tertio determinat de va-
felicitate in quo sit s̄ra et quō ad eā pueniat̄. In q̄rto mo-
uet quāsdā q̄ones ipsi p̄bie. In quinto determinat de ca-
su et p̄uidētia diuina. Primus liber incipit hic. Carmina
Secūdus liber incipit. ibi Post hec paulisp̄. Tertius ibi
Jam cantū illa finiuerat. Quartus ibi. Nec cum p̄bia.
Quintus ibi. Dixerat orationisqz cursū. Quid et de quo
agat̄ in quolibet libro patebit̄ loco suo. Primus liber
diuidit̄. in. s̄. p̄tes quia huius primū libri sunt septem me-
tra et sex prose. que p̄tes patebūt: que aut̄ sit materia et in-
tentio cuiuslibet p̄tis similiter patebit̄. C̄ Notandū autē
q̄ primū metz huius primū libri vocat̄ elegiacū. Est aut̄ me-
tz elegiacū: quod cōstat ex vno versu crametro. i. sex pedū
et alio pentametro. i. q̄nqz pedū. Et d̄r elegiacū ab eley-
q̄ est miseria: elegia enī est miseria. Metz enim elegiacū
inuentū fuit p̄ describēda miseria. Quis eo hodie aliqui
vnt̄ ad alia describēda. v̄t oratiō. v̄sibus impariter in cū-
ctis querimoniā primū. Post hec inclusa ē voci senten-
tia compos. Quis aut̄ fuerit primus adinuētor talis me-
tri elegiaci dubitat̄. vnde oratiō. Quis tā eriguos eleyos
emiserit auctor. Grammatici certāt et adhuc sub iudice lit̄ ē
Et diuidit̄ hoc primū metz in q̄tuo p̄tes. P̄lo boeti
deplangit statū sue miserie ex p̄te p̄mutatiōis studij. Sec̄do
ex p̄te defectus corp̄alis. tertio ex p̄te p̄olōgatiōis vite mi-
serabilis. quarto apostrophat̄ cōtra suos amicos. secūda
ibi Gloria felicitis. tertia ps̄ ibi. Adors hoium felix. q̄rta ibi.
qd me felicē. P̄lo facit. qd dictū ē. secūdo approbat̄ di-
ctū suū ibi. Ecce mihi lacere. dicit̄ p̄lo. Ego boeti: qui
quondā. tpe p̄sp̄itatis. studio meo florete peregi. i. cōpo-
sui. carmina. supple delectabilia et iocūda. nūc. tpe aduer-
satis. flebilis. i. dignus vt̄ delectā. Vel flebilis. i. tristis. co-
gor inire. i. inchoare mestos modos. i. tristitia metra d̄ mca
misia. C̄ Notandū sicut dictū fuit prius. boeti vnt̄ in hoc
libro tā p̄sa q̄ metro. metro q̄ talis modus scribēdi magis
fuit cōueniēs sue materie. sicut enī potio curatiua q̄ ama-
ra ē delectabilius sumit̄ si fuerit aliqua dulcedine p̄mixta
sic rōnes p̄bie in prosa tradite lib̄t̄ a boetio suscipiūt̄ si
fuerint iocūditate metri dulcorate. Et id̄ boeti nunc vnt̄
metro nūc prosa q̄ alternatis vnt̄ delectabili ē. C̄n̄ auctor
poetrie. Quod sapit insipidū vitiosa frequētia reddit̄. Itē
nota q̄ boetius poti⁹ incipit lib̄rū suū a metro q̄ a p̄sa
q̄ modus scribēdi metric⁹ magis fuit vs̄itatus ap̄d anti-
quos q̄ p̄solutus. Vel ideo q̄ metz est delectabilius p̄-
sa. vt̄ ergo magis alliciat̄ audietes ad suū lib̄rū: id̄ in prin-
cipio libri sui vnt̄ metro. Itē nota circa litterā. q̄ carmina
vno modo dicūt̄ scripta metrica certis pedib⁹ mēsurata.
Alio modo dicuntur quecūqz dicta vel scripta et p̄saica
q̄ sūt de re delectabili: boeti aut̄ florete studio cōposuit̄ vt̄
plimū carmina p̄saica de re delectabili. Edidit̄ enī quedā
carmina p̄bica. q̄dā logicalia. q̄dā theologicalia sicut patz
respiciēt̄ eius diuersos libros. Tempore aut̄ aduersitatis
cogebat̄. boeti ad cōponēdū carmina metrica tristia.
C̄ Itē nota studiū ē vehemēs applicatio anī ad aliqd̄ agen-
dū cum bona volūtate. dico cū bona volūtate. q̄ i mali-

uolā aiam nō irabit̄ sapientia hec Salomon. Et p̄fectio
discipuli in trib⁹ cōsistit. ex boetio de disciplina scolariuz
in attētiōe. docilitate. et bēivolētia. homini enī nolenti sciē-
tiam et vt̄ oportet studentī impossibilis ē possessio boni. eu-
stratius p̄lo ethicoz. C̄ Itē nota q̄ duplex est studiū flo-
rens. et aridum. ad studiū florens tria erigūt̄. Primo req-
ritur iuuetus. quia iuuenes p̄sp̄icatiores sunt senibus. se-
nes aut̄ magis sunt immēores. Secūdo requirit̄ habitus
necessarioz. quia natura per se non est sufficiens ad specu-
lādū. sed oportet necessaria existere. ex quarto et̄bi. Ter-
tio requirit̄ animi tranquillitas. que cōtingit per sedationem
passionū. q̄ aia in gete et residentia sit prudēs. 7. phisicoz
C̄bi enī passiones d̄nant: ibi intellect⁹ obscurat̄. Ideo boe-
ti in fine h⁹ p̄mi libri hortādo nos ad fugā passionū d̄c̄
Gaudia pelle. pelle tiorē. Spemqz fugato. nec dolor ad-
sit. Iubila mēs ē. vincitqz frenis. Nec vbi regnat. Stu-
diū aut̄ aridū ē. ad qd̄ cōcurrūt̄ oppositē cōditōdes. i. se-
nectus. necessarioz defectus: et ai p̄turbatio. C̄ Nota q̄
versus de miseria dicitur mesti modū. dicitur enī modū
a modulando q̄ pedib⁹ modulant̄. et dicit̄ mesti rōne ma-
terie quia sunt de tristi materia scilicet aduersitatis.
C̄ Nota q̄ in primis duob⁹ versib⁹ notat̄ antithesis. i. cō-
trapositio. dicit̄ enī i p̄lo versu quondā pegi. cui d̄iat̄ in
secūdo versu cogor inire. i. inchoare. Itē dicit̄ in p̄lo ver-
su florete studio. cui d̄iat̄ in secūdo flebilis. Itē dicit̄ in
primo versu. carmina supple iocūda. cui d̄iat̄ in secūdo
mestos modos. C̄ Itē notādū q̄ boeti rōnabiliter deplā-
git statum suū ex p̄te p̄mutatiōis studij p̄bici qd̄ versū fuit
in studiū poeticū. quo nunc cogebat̄ vti. P̄posuit enim
Boeti doloze suū metricē cōscribere et nō p̄bice p̄solari.
Itā studiū p̄bici est studiū veritatis. q̄ sec̄do metaphi. vo-
cari p̄biam sciam veritatis recte se h̄z. studiū aut̄ poeticū ē
studiū falsitatis. Itā ex p̄hemio metaphisice. s̄m prouer-
biū mentiunt̄ multa poete. Item per studiū p̄bici acqui-
ritur beatitudo. ex. io. ethicoz. P̄er studiū autē poeticū
falsitatis certitudo. ex. z. metaphisice.

Ecce mihi lacere dictant scribenda camene:
Et veris elegi fletibus ora rigant.

Ecce mihi lacere dictant scriben etc. Hic Boeti⁹ appro-
bat̄ dictū suū. dixit enī q̄ cogat̄ inire mestos modos. h̄
ipse probat. Secūdo respondet questionī ibi. has saltem.
Primo dicit. Bene dixi q̄ cogor inire mestos modos. ec-
ce demonstratio huius ad sensum. Itā camene. idest mu-
se poetice. lacere. i. lacerātes mētes hoium. ille dicit̄ mi-
hi dicta scribēda. supple carmina metrica. et elegi idest ver-
sus miserie quos muse mihi dictant. illi in q̄z elegi rigāt
idest humectant ora. i. faciem meā veris fletib⁹. C̄ Notan-
dū q̄ s̄m poetas. 9. fingunt̄ fuisse muse in monte Elicone
iuxta fontē caballinū. de quo fonte loquit̄. p̄suis in p̄sci-
pio libri sui dicit̄. fonte caballino etc. que muse finguntur
poetis ministrasse sciam cōponēdi carmina metrica. et iste
muse poetice vocabant̄ camene: quasi canētes amene eo
q̄ multū delectant hoies rōne metri. C̄ Nota q̄ ille mu-
se poetice dicit̄ lacere actiue. q̄ lacerant. i. distrabūt mē-
tes hominū subiectēs ipsas diuersis passionib⁹ nūc pas-
sionē amoris. nūc doloris sicut patz p̄ Ouidiuz de amore
tractantem. et p̄ alios poetas. vel dicitur lacere passiuē rō-
ne poemati suoz q̄ poemata dicitur lacera: q̄ nō sūt fir-
mitate q̄ d̄ne stabilita. vbi notādū q̄ q̄dā carmina dicit̄ in
tegra: quedā lacera. Integra sunt carmina p̄bica nulla fal-
sitate p̄mixta: s̄z firmitate rationū stabilita et aiūm firmat̄.
Lacera sunt carmina poetica q̄ nō instruit̄ hoies nec cōsolā-
tur: sed lacerant. i. distrabūt mētes hominū nūc reducen-
do hominī ad memoriam voluptates: nūc doloze nūc alias
passiones. C̄ Item notandū versus elegi principaliter in-
uēt̄ fuerūt. propter miseriā describēdā. et q̄ hos versus
muse dictabant Boetio. p̄ quos boeti⁹ magis suam misē-
riā reduxit ad memoriam q̄ p̄ eos cōsolaret̄: id̄ elegi erant
cā ipsi Boetio veri fletus. C̄ Itē notādū. duplex est fletus
adulatori⁹ et ver⁹ Adulatorius q̄ ē fictus qualis est fletus

amafie. Si enim dixerit amafius ad amafiam: non diligis me: ipsa incipit flere: quare: ut per fletum firmiter ipse possit tenere: cum autem nummos non poterit extorquere ab ipso dicit. vade garrus te non noui vere. Alius est fletus verus qui ex vero cordis dolore et ex vera pietate procedit et ad talem fletum Boetius prouocatus fuit per musas dicentes sibi carmina. **C** Motandum quod hec dictio elegi potest exponi dupliciter. vno modo quod teneatur nominatiue. et tunc est sensus. elegi. i. versus miserie rigant ora mea fletibus. Alio modo quod teneatur genitiue et tunc est sensus. camene rigant veris fletibus ora elegi. i. miseri hominis. quia elegus. a. um. i. miser. ra. rum. fm huguitionem.

Has saltim nullas potuit peruincere terrore.
Ne nostrum comites prosequerentur iter.

Has saltim nullas. hic boetius respondet tacite quoniam. Quereret aliquis quod muse dictant tibi carmina scribenda cum sis in exilium relegatus. quod intrasti sine omnium comitibus. ad hoc respondet boetius licet omnes amici mei derelinquerunt me in exilio propter timorem imperialis. tamen has musas nullas terrore imperialis potuit vincere quoniam sequerentur non stris iter. i. me usque in exilium dictantes nobis carmina. **C** Motandum licet bona exteriora possint auferri ab hoste per violentiam sicut per furtum. per rapinam. per incendiis. tamen scia non potest auferri ab hoste. non enim scia violentia auferret. nec vetustate consumitur nec tristitia minuitur. unde Seneca. 9. epla ad lucillum recitat. quod cum Syllbon capta patria: amissis liberis amissa vxore sua et alijs bonis solus ab icedio exierat: regis fuerat a Deometrico nunquid oia perdidisset. respondit nihil perdidit. sed oia bona mea mecum sunt. iusticia. virtus. et prudentia. et hoc innuit boetius dicens. Adulas se non reliquisse unde etiam Alanus de plantis nature de sciencia dicit. super ois possessione generosa emanat possessio: que sparsa colligitur: erogata reuertit: publicata suscipit incrementum. per quam nobilis thesaurus secretis penetrabilibus nascitur: effectus eterne delectationis acquirunt. Hec est sol per quem mens delectatur a tenebris: cordis oculus delicia animi paradisi. Hec immortalis ex mortali facit. et caducum hominem in deum deificationis auctoritate conuertit. **C** Nota circa hanc dictionem saltim. quod tres dictiones proferri possunt per tres que deberent proferri per rem: unde proferimus saltim per saltim tempus per tempus. extemplo per extemplo. quod est contra huguitionem. qui dicit. **T**im trita detestor extemplo tempora saltim.

Gloria felicitis olim viridisque iuente.
Solantur mestis nunc mea fata senis.

Gloria felicitis. hic boetius deplangit statum suum ex parte defectus corporalis. Et primo proponit cum generali. secundo in speciali. secunda ibi. Venit enim. dicit primo quondam consolabatur me gloria felicitis. id est prospere iuuentutis. et gloria viridis iuente. i. delectabilis iuuentutis. sed nunc fata. i. euentus. mestis senis. id est tristis senectutis. solantur. id est consolantur mea. id est meam partem. quasi diceret. prius consolabar dulci iuuentute. nunc autem consolor tristi senectute. fm illam sententiam sic exponit littera. Gloria felicitis iuente. i. prospere iuuentutis. viridis. i. delectabilis iuuentutis. olim. i. quondam supple consolabatur me. nunc fata. id est euentus. mestis senis. id est tristis senectutis solantur mea. id est meam partem. **C** Motandum quod cetera illa littera aliter exponit referendo eam ad musas poeticas sic. Camene que quondam tpe iuuentutis erant gloria felicitis et viridis iuuentutis. quod dicitur pro tanto quod iuuenes olim solebant informari in arte poetica in qua proficientes gloriabatur in vsu metrorum et rignorum. nunc autem camene solantur mea fata in qua mestis senis. **C** Motandum quod felix iuuentus est que bonis exterioribus est adornata. de qua bonis loquitur Aristoteles circa principium libri de bona fortuna dicens. Sine rebus exterioribus quorum fortuna est omnia non contingit esse felicem. Sed viridis. i. delectabilis iuuentus est illa que est bonis nature decorata. s. fortitudine. pulchritudine. et agilitate. vbi Aristoteles in ethice. Non omnino felix est qui specie turpis aut solitarius

aut carens prole. **C** Nota quod boetius representat in se statum miserie cum dicit fata mestis senis se consolari cum minime boiem consolatur sed magis perturbatur. etiam cum dicit musas poeticas se consolari similiter representat statum miserie. quod musas poeticas non cedent alicui in solatiu. sed potius in alimentum doloris. Itē de significationibus fati ponit huguio duos versiculos dicens. Constellatio mors parce responsa deorum. Euentus rerum signantur nomine fati.

Venit enim properata malis inopina senectus:
Et dolor etate inflit inesse suam.

Intempestiua funduntur vertice canis:
Et tremit effeto corpore laxa cantis.

Venit enim properata malis. hic boetius declarat in speciali defectum corporalem. dicens. Bene dico quod fata mestis senectutis nunc consolantur me. enim pro quod senectus inopina. i. inopinata per apocopam. properata. i. festinata venit in malis. i. cum suis malis et incommodis. et dolor supple quem patior suscit inesse. i. induxit mihi suam etatem. per quod inuit quod non solum etas inducit dolorem. sed e converso dolor inducit et causat etatem et senium. Et tunc boetius ponit duo signa sue senectutis dicens. canis supple capilli intempestiui. i. ante debitum tempus. funduntur in vertice. i. in capite meo. Aliud signum senectutis ibi quod cutis mea laxa. i. soluta tremit corpore et effeto. i. carne consumpta et euacuata. **C** Nota quod boiem senem multa mala et incommoda circunueniunt. Nam pellis eius sibilat. cor eius concutitur. pulmo eius debilitatur. lumbi eius indurantur. dorsum incuruat. membra tremunt. vbi poeta dicit. Optamus senium cum venerit est male ventum. hoc est gibbosum surdum cecumque morosum. propter hoc dicit boetius quod senectus venit mihi cum suis malis. **C** Motandum circa illam partem. et dolor etatem. quod triplex est causa senectutis. s. etas et firmitas. et aduersitas. Senectus que inducit per etatem naturalis est: que autem inducit per infirmitatem vel aduersitatem accidentaliter est. qualis senectus fuit in boetio. qui senuerat propter multitudinem doloris et tristitie. **C** Motandum quod canities boetii fuit intempestiua. huguio dicit. Intempestiua est quod est incongruum. inconueniens inutile. vel sine tpe. unde intempestiua dicit illud quod non habeat idoneum tempus vel quod non est conueniens pro tpe. et quod boetius iuuentis erat etate et conuenerat ex aduersitate iam canities eius fuit intempestiua. **C** Motandum quod in iuuenibus cutis est densa propter multitudinem sanguinis ex quo sanguine generatur caro sed quia sanguis diminuitur in senibus diminuitur et caro in eis. Ideo cutis senum est laxa. **C** Motandum circa hoc vocabulum effeto. quia ipsum tractum est a mulieribus pregnantibus. que cum pepererint. dicuntur effete. i. seu euacuate. Unde dicit huguio quod fetus est natus mulieris ad huc in utero existens. et dicitur a foueo eo quod ibi foueatur. inde fetus. ta. tu. i. plenus a. um. Inde effetus. i. debilis: quasi sine fortitudine virium vel viribus euacuatus. Inde fetosus a. um. i. plenus fetu. Unde in psal. Oves eorum fetose. id est plene fetu. et senes possunt dici effeti: quasi extra fetum positi. quia senectus non est apta ad generandum fetum.

Adors hominum felix que se nec dulcibus annis
Insertit: et mestis sepe vocata venit.

Heu heu que surda miseris auertitur aure
Et flentes oculos claudere seta negat.

Dum leuibus malefida bonis fortuna faueret
Pene caput tristis merserat hora meum.

Nunc quia fallacem mutauit nubila vultum:
Protrahit ingratas impia vita moras.

Adors hominum felix. hic boetius deplangit statum suum ex parte durationis vite miserabilis. et primo premitit quod mors hominum sit felix et que non. et dicit sic. Illa mors hominum est felix que nec inserit. id est non immittit se dulcibus annis id est temporibus prosperis cum delectat hominem viuere

viuere. Similiter illa mors est felix que sepe vocata venit
 mestis supple annis idest tristibus annis. quia in annis
 aduersitatis miseri psueuerunt vocare mores. Tunc ostē
 dit que mors hominum sit crudelis. dicens. heu q̄ surda
 aure idest reclusa aure. seu mors. idest crudelis auertitur
 idest spernit miseros homines et negat. idest non vult clau
 dere stentes oculos eorum. quasi dicat crudelis mors est
 que nō permittit miseros mori: et dicit claudere stētes ocu
 los. per hoc inueniens q̄ in morte oculi hominum claudū
 tur. Et tunc boetius deplangit prolongationē sue vite di
 cens. Dum fortuna malefida idest perfida mihi faueret.
 idest arrideret. leuibus idest transitoriis bonis. tristis ho
 ra supple mortis. pene merserat idest oppresserat meū ca
 put. quasi dicat tempore prosperitatis semper accelera
 uit mors opprimere me: nūc autē quia fortuna nubila idest
 aduersa mutauit fallacem vultum. impia. idest misera vi
 ta. protrahit. idest prolongat. mores supple viuēdi. ingra
 tas. idest odiosas mihi. quia propter miseriam tēdebat ipm
 boetium viuere. ¶ Notandum q̄ licet fm tegares et fm
 apparētia. hec sententia de morte felicitate et crudeli videatur
 vera: tamen fm rei veritatem est falsa. quia mors etiaz tē
 pore prosperitatis potest eē bona. Nam fm Senecā. optimū
 est mori cū delectat viuere. et tpe aduersitatis potest mors
 esse mala. q̄ aduersitas sepe inducit despationē. Boetius
 autē representādo statū miseri hoīs: hanc sententiā ponit
 tanq̄ verā. ¶ Notandū q̄ mors vel compas ad vitā pre
 sentē vel futurā: Primo mō illa mors dicitur felix. que fu
 git tpe prosperitatis et accelerat tempore aduersitatis. Si
 autē compas mors ad vitā futurā. tūc ipsa potest dici bona
 et mala tpe prosperitatis et aduersitatis q̄ si mors ducit
 ad glām dicitur bona. si ad penā dicitur mala. ¶ Notandus
 fm Remigiū sup donatum heu aliquādo est monosylla
 bū. aliquādo dissillabū. sicut metri necessitas requirit. Un
 de in proposito est dissillabum dicēdo. heu q̄ surda mise
 ros auertit aure. ¶ Notandū q̄ hoc verbū auertor quan
 doq̄ est passiuū cōstructū cum ablatiuo mediante prepo
 sitione vt dicēdo auertor a te et est idem quod remoueo.
 Aliq̄ est verbū deponens cōstructū cū accusatiuo vt dicē
 do auertor te. et tūc idē est quod sperno te. et sic accipit in p
 posito cū mors auertitur idest spernit miseros. Un versus
 In vi passiuū notat auertor remoueri. Si sit dponēs auer
 tor ignere signat. ¶ Notandū. boetius appellat fortunaz
 malefidā quia est deceptiua. Unde Seneca. Namine ad
 uersa fortuna comminuit nisi quē secunda decipit. et alibi
 Seneca. fortuna nemini fidē seruat. nulli simul obesse cō
 tenta est quē nimium fouet hūc stultum facit. ¶ Nota fortu
 ne bona dicitur leuia q̄ transitoria. Nam enī perdurant circa
 hominē fm Senecā. Illud nō est tuū quod fortuna fecit
 esse tuū. donum enī quod dare potuit. potuit et auferre.
 ¶ Notandū q̄ boetius appellat fortunā nubilā idest obscu
 rā siue cecā. depingebat enī antiquitus fortunā ceca. q̄ ex
 improviso accedit et recedit. Vel quia cecum reddidit homi
 nē extollēdo eum in prosperis et deprimēdo in aduersis.
 ¶ Notandū q̄ boetius dicit fortunā olim circa se mutasse fal
 lacem vultum. quia fortuna olim depingebat duplici fa
 cie. anteriori alba. posteriori autē parte nigra. p albā defi
 gnabat prosperitas p nigrā aduersitas. mutauit ergo for
 tuna circa boetiū fallacē vultū prosperitatis. postea ostēdit
 ei vultum aduersitatis.

Quid me felicem totiens iactastis amici.
 Qui cecidit: stabili nō erat ille gradu.
 ¶ Quid me felicem. hic boetius deplangit statum miserie
 sue apostrophando cōtra amicos dicens. O amici mei qd
 idest propter quid iactastis. idest iactando dixistis me. to
 tiens. felicē. frustra enī hoc dixistis. quia felicitas mea nō
 erat stabilis. quod patet ex hoc quia ego cecidi. et iste qui ce
 cidit de prosperitate i aduersitate nō erat in stabili gradu
 prosperitatis. ¶ Notandū duplex est felicitas politica que
 consistit in bonis exterioribus. et talis non est stabilis sicut

ti nec bona exteriora. Alia est felicitas speculatiua. que cō
 sistit in actu sapientie. scilicet in speculatione substantiarū
 separatarum. et talis felicitas est stabilis et immutabilis cū
 sit bonum optimum. pulcherrimum. delectabilissimum ex
 primo ethicoꝝ.

Prosula prima.
 Ec dum mecum tacitus ipse reputare
 querimoniamq̄ lacrimabilem stili offi
 cio designarem: astitisse mihi supra ver
 ticem visa est mulier reuerendi admo
 dum vultus: oculis ardentibus: et vltra commu
 nem hominum valentiam per spicacibus: colore
 viuido: atq̄ inerhausti vigoris: q̄tis ita enī ple
 na foret vt nullo mō nostre credere etatis. statu
 ra discretionis ambigue. Nam nunc quidem ad
 communem sese hominum mensuram cobibe
 bat. nunc vero pulsare celum summi verticis ca
 cumine videbatur. que cum caput altius extulif
 set: ipsum etiam celum penetrabat: sese respicien
 tiumq̄ hominum frustrabatur intuitus.

¶ Prosula prima primi libri.
 Ec dum mecum tacitus ipse. Hic incipit p̄sa pri
 ma huius primi libri in qua boetiū introducit
 pbiam sup suā miseriam consolantē. ¶ Ubi no
 ta q̄ boetiū dolens et ipsa pbia ipm consolans
 non sunt aliud nisi animus dolens ex oppressio
 ne sensualitatis: et ratio consolans ex vigore sapientie. Et
 diuidit. primo ostendit boetiū quō pbia sibi apparuit. scdo
 quid circa ipm egerit. scda ibi. Quē ubi poeticas musas.
 ¶ Primo describit apparitionē philosophie quo ad tps et
 ad locum. et describit eius dispositionē quo ad vltū: quo
 ad aspectū: quoad colorē et vigorez: et quo ad etatē. Scdo
 describit pbiam q̄tū ad habitum exteriorē. Tercio quo
 ad ornāmēta et insignia que manibus gestabat scda ibi. ve
 stes erant. Tercia ibi. Et dextra quidē dicit primo. Dum
 ego Boetius. hec que supra in metro dixi tacitus mecum
 reputarem. i. cogitarē. et querimoniam lacrimabilem idest p
 uocātē ad lacrimas designarē. idest describerē officio sti
 li. visa est mihi mulier astitisse supra verticē. idest supra ca
 put. admodū idest valde reuerendū vultus. oculis ardenti
 b⁹ et spicacibus. i. claris. vltra communē valentiā homi
 nū. idest vltra homines. que apparuit in colore viuido. i.
 delectabili. et apparuit mihi tanq̄ inerhausti. i. inconsū
 pti vigoris. q̄tis ipsa foret ita plena enī. i. durationis vt
 nullo modo credere etis nostre etatis. statura eius ambi
 gue. idest dubie. discretionis idest cognitionis. Nam nūc
 idest aliquando cobibebat. idest extendebat sese ad cōmu
 nē mensuram hominū. idest longitudinē. nunc idest aliq̄
 videbat pulsare. idest attingere celum cacumine summi ver
 ticis. idest altitudine capitis. que cum caput altius extulif
 set ipsum etiam celum sua longitudine penetrabat. ¶ No
 tandū. q̄ boetius describit philosophiam sibi apparuisse
 sub specie mulieris: q̄ philosophia apud grecos. et sapien
 tia apud latinos est generis femini. vel ideo quia sicut mu
 lier infantes lacte nutrit: sic philosophia minus perfectos
 nutrit facilibus doctrinis. Vel ideo q̄ boetius erat eger.
 Mulier autem magis est cōpassiua et magis habilis ad
 consolandum egrū q̄ vir. Nam fm Salomonem. vbi nō
 est mulier ibi ingemiscit eger. ¶ Notandū. stare est erecto
 modo se habere: et quia philosophia erigit hoīem ad dele
 ctationes intellectuales faciens cadere sensuales: id ipsa d
 scribit stitisse et dicit stitisse supra verticem: quia philoso
 phia est in anima intellectiua que nō habet organum i ver
 tice. Nam anima intellectiua nullius organi corporalis
 est actus. Vel dicit ideo stare supra verticē: quia de supe
 a 3

ro cardine elapsa venit. ut dicit boetius tertia profa huius primi. **C** Motandū pbia dicit reuerēdi vult: qz suos possessorcs reuerēdos facit. **M**ā fm Tullii sola sapientia ē que meret honores. Item fm Tullii reuerentia ē quedā decēs ac matura gratulitas: que habet per philosophiam ergo dicit reuerēdi vultus. **C** Motandū. illud quod ē ardens est penetratiū. qz per rōnem et intellectum que sūt oculi philosophie penetramus intima rerum et quidditates eaz: ideo philosophia dicit apparuisse ardentibz oculis. Et quia per philosophiam speculamur ea que vulgares et communes non speculant. ideo dicit habuisse oculos pspicaces ultra cōmunē hominū valentiā. **C** Motandū color viridus est color naturalis pulcher et delectabilis. qz philosophia in se pulcherrima est: cū sit res mirabilis et diuina: et delectabilis qz mirabiles affert delectatiōes: idē describit apparuisse virido colore. Itē philosophia apparuit inexhausti vigoris: quia philosophia cum sit perpetua exhauriri non potest. **C** Motandū ideo est inexhausti vigoris: quia quātūcūqz homo cognoscat de philosophia: adhuc tamē restant plura cognoscēda: quod pz ex diuersitate opinionum in philosophia quaz vna destruit aliam. Itē qz philosophia est eterna et pcesserat ipsum Boetii: ideo dicit eam non fuisse sue etatis. **C** Motandum tres sunt ptes philosophie essentialis. ex. s. metaphisice: naturalis: mathematica: et diuina fm naturalē philosophiā dicit philosophia se cohibere ad cōmunē mensurā hominū iquātū tractat de naturalibus que cōter via sensus cognoscūt. iter que natura hominis est summū ad quod peruenitur. **D**icit autē philosophia pulsare celū quo ad mathematicā. idest quo ad astronomiā in qz tractat de motibus et figuris astrorum. **D**icit autē penetrare celū quo ad metaphisicā inquātū dirigit in cognitionē dei et substantiarum separatarū. Et dicit philosophia frustrare intuitū hominū respiciētū: quia perfectā cognitionē substantiarum separarū in hac vita habere nō possumus. **M**ā sicut se habet oculus nocticoracis ad lumen solis: sic intellectus noster ad manifestissima in natura ex se dō metaphisice.

C Vestes erant tenuissimis filis: subtili artificio indissolubiliqz materia perfecte. quas vti post eadem prodente cognoui: suis manibus teruerat. **Q**uarū speciem: veluti fumosas imagines solet: caligo quedam neglecte vetustatis obdurerat. harum in extremo margine. **P**. grecum in supremo vero. **T**. legebatur itertū: atqz inter vtrasqz litteras in scalarum modū gradus quidā insigniti videbant: quibus ab inferiore ad superius elementum esset ascensus. **E**andem tamen vestem violentorum quorundā sciderant manus: et particulas quas quisqz potuit abstulerat.

C Vestes erant tenuissimis filis. **H**ic Boetius describit philosophiā quantum ad habitū exteriorē. **P**rimo qz ad materiā vestium. secūdo qz ad p̄cturam vestium. tertio qz ad violentiam vestibus illatā: et legantur partes simul dicit primo. vestes philosophie erant pfecte tenuissimis. idest subtilissimis filis. et erant ex subtili artificio. et ex materia indissolubili. quas vestes ipsa teruerat suis. i. propriis manibus vti pro sicut ego cognoui eadem philosophia prodente. idest reuelante mihi in tertia profa huius primi. quarū supple vestiu. specie idest pulchritudinē quedam caligo. idest obscura ignorantia. neglecte vetustatis. idest negligentie veterū. obdurerat idest obscurauerat veluti solet supple obducere. caligo fumosas imagines. idest stantes in fumo. **M**ā ostendit quid fuerit depictum in vestibus eius dicens. **I**n extremo margine idest in inferiori parte harū vestium. legebatur intertū. **P**. idest practica. in supremo supple margine. idest in superiori parte ve-

stium. erat intertū. **T**. idest theozica. quod interpretatur speculatiua. et inter vtrasqz litteras. inter. **T**. et. **P**. erant quidam gradus insigniti. idest impressi. in modum scalarū quibus gradibus ascendebat ab inferiori littera ad superiorem. **M**ānc tangit violentiam vestibz illatam dicens. **E**andem vestem sciderāt. idest lacerauerant. manus quorundam hominū violentoz supple. facientū violentiā. et qz idest vnusqzqz. abstulerat particulas a veste quas poterat auferre. **C** Motandū qz per vestes philosophie intelliguntur partes eēntiales et artes liberales. Sicut enim corpus vestibus ornatur: sic philosophia suis partibus decoratur. **P**er fila autem subtilissima intelligunt precepta philosophicalia siue prepositiōes philosophicalis. sicut enim vnū filū in vestibus ordinat circa aliud: sic vna propositiō iuxta alias. que propositiōes dicit subtilissime: quia per eas homo subtilia inuestigat. **D**icit et huiusmodi precepta subtili artificio cōtecta rōne ornatus verborū et sententiarū qz in eis inueniūt. et sunt ex materia indissolubili: quia licet a quibusdā male exprimit: tñ in seipsis habent veritatem indissolubile. **C** Motandū. per manus philosophie: per quas suas vestes teruerat: intelligunt philosophi qui precepta philosophicalia cōscripserunt. et dicit rationabiliter manus philosophie: qz nisi fuissent instructi preceptis philosophicalis: ea exprimerē minime valuissent. **C** Motandū qz vestes philosophie dicit fuisse obducte quadam caligine: quia tempore Boetij artes ad tantā negligentiaz deueniant qz pauci eas curabant. **S**ed Boetius eas trāstulit et exposuit siue cōmentatus est. vel ideo vestes philosophie fuerūt fumose: quia ab antiquis obscure fuerit tractata philosophia. ab Empedocle poetice a Platone enigmatische. ab Aristotele sub verborū obscuritate. **C** Motandū qz due sunt partes principales philosophie: scilz practica et theozica. **I**deo in veste philosophie erant due littere iuxta scilz. **P**. et. **T**. **P**. autem erat in inferiori parte vestis. et. **T**. in superiori: per quod inuit qz philosophia practica est inferior speculatiua ordine dignitatis. **P**er gradus autē medios qui erant inter vtrasqz litteras intelliguntur scientie eloquentie que sunt gramatica. logyca. rethorica. **C** Motandū qz dicit ascensum fuisse per gradū a practica ad speculatiua. **P** hoc innuit qz homo primo debet esse sufficienter instructus in practicis vt post ascendere valeat cōtemplatiuis. **C** Motandū. quid sit scidere vestes philosophie. illi tantū dicit vestes scidere philosophie qui putant habētes vnā sciētā se esse perfectos philosophos sine aliis. **S**i autē aliqui sciāt vnā artem sine alia: dummodo se cognoscāt non esse perfectos philosophos: tales non scindūt vestes philosophie. vel illi scindūt vestes philosophie. qui per extortas expositiones trabunt veras propositiōes ad suas falsas opiniones.

C Et dextera quidem eius libellos: sceptrum vero sinistra gerebat.

C Et dextera quidem eius. **H**ic Boetius describit philosophiam qz ad insignia et ornamenta que manibz gestabat dicens. **E**t dextera manus philosophie gestabat libellos. sinistra vero gestabat. idest portabat sceptrum. idest virgam regalem. **C** Motandū qz omnis cura. et intentio viri sapientis versatur vel circa cōtemplatiōes sapientie que designatur per libellos. vel circa regimen reipublice qd d signat per sceptrū. et quia cōtemplatio sapientie potior est qz regimen reipubli. ideo pbia dicit in dextera habere libellos. **I**n sinistra vero sceptrum.

Que vbi poeticas musas vidit: nostro assistentes choro: fletibusqz meis verba dictantes: com mota paulisper ac tornis inflammata luminibz. **P**. **Q**uis inquit has scenicas meretriculas ad hunc egrum permisit accedere. que dolores eius non modo nullis fonerent remediis: verum dulcibus

cibus in super alerent venenis. De sunt enī que infructuosis affectuum spinis vberem fructibus rationis segetem necant. Hominumq; mentes assuefaciunt morbo: non liberant. At si quē prophanū vti vulgo solitum: nobis blandicie vestre detraherent: minus moleste ferendum putare. Nihil quippe in eo nostre ope lederentur. Hūc vero eleaticis atq; achademicis studiis enutritū alleristis. Sed abite potius syrenes vsq; in eritiū dulces: meisq; eum musis curandum sanandūq; relinquite. Boetij? His ille choros increpitus deicit humi mestior vultum: confessusq; rabore verecundiā limen tristis excessit.

Quae sibi poeticas musas. Postq; Boetij ostendit quomodo philosophia sibi apparuit. Hic ostendit quid circa ipm egerit. et primo ostendit quomodo musas poeticas fugavit. secundo ostendit quomodo ipse de hoc obstupuit. tertio quod philosophia sibi appropinquas statum eius d planxit. secunda ibi. At ego. tertia ibi. Tu illa. Dicit pto q supple philosophia. vbi pro postq;. vidit poeticas musas assistentes nostro thoro. idest lecto. quia Boetius tan q; eger in lecto decubuit. et cu vidit musas dictates verba idest carmina. meis stibus ipsa philosophia paulisper. f. aliquantulum. comota et inflamata. idest incensa. torus luminibus. idest crudelibus vel terribilibus oculis. inquit quis permisit has meretriculas scenicas. idest vmbrosas. accedere ad hunc egrum. que dolores eius non modo. i. non tantū. fouerent idest sanarent nullis remediis. f. medicamentis. verum pro sed alerent supple dolores eius dulcibus venenis. De sunt enī muse que infructuosis spinis affectuum. idest passionum. necant. idest suffocāt. vberem idest fertilem fructum rationis fructibus. idest in fructibus suis. et mentes hominū assuefaciunt morbo: non liberant. Nunc alloquitur musas dicēs. O muse si vestre blandicie detraissent nobis. quē. idest aliquē virum prophanum. idest illiteratum. vti pro tanq;. solitum. idest simile vulgo ego putare id ferendū. idest patiendū. minus moleste quippe in hoc nihil lederent nostre opere. idest nostre sedulitates: sed vos alleristis vobis hominē hūc enutritū studiis. idest sciētiis eleaticis. idest aristotelicis. atq; achademicis. idest platoniciis. Nunc fugat eas dicens. sed abite poti? idest recedite. vos syrenes. dulces vsq; in eritiū. i. in mortem. et relinquite cum curādū meis musis. idest doctrinis salutiferis. Tunc iste chorus. idest turba musarum increpitus. idest redargutus. mestior. idest tristior existens vultū suum deicit. idest inclinavit. humi. idest terre. et rubore confessus verecundiā. tristis excessit. idest exiit. limē idest domū: in quo decubuit Boetius. C Notandū q; id muse poetice dicebant assistere thoro Boetij quia. B. studuit metricē dolorem suum conscribere. Item philosophia dicit paulisper comota. per quod innuitur q; ira immoderata non debz cadere in virū sapiētē: quia virtus cōfistit in moderatione passionū. Unde lz irasci sit homini naturalē: tamē irasci quando oportet: et vt oportet: et q; oportet est hominis virtuosū et sapientis. Unde Seneca: quid crudelius ira. Similiter in de virtutibus cardina libus. Esto tardus ad iram. Item interrogatio quandoq; fit causa ignorantie alicuius. aliquando vt ex responsione facta aliquid probez. quandoq; fit propter increpationez faciendam. et hoc vltimo modo philosophia interrogat. v. quis has scenicas meretriculas etc. C Notandū. q; muse poetice dicit meretricule. sicut enim meretriz allicit hominē delectando nihil utilitatis sibi cōscrendo et cōmiseret se cuiuslibet non ex amore sed spe lucri: ita poete non scribunt amore scientie: sed vt aliquid laudis vel premii cōsequant. et delectant rōne metri modicū utilitatis conferendo sed di

uerlas passiones inducendo. Appellat autē philosophia musas meretriculas scenicas: quia carmina poetica in scena consueverūt pronounciari. Ubi nota q; scena dicebat locus vmbrosus in teatro vbi abscondebant persone pronunciantes carmina tragica vel comica. vnde scena interpretatur vmbraio vel vmbra. Uel ideo muse poetice dicitur scenice. idest vmbrailes: quia sunt vmbra scientie nō vera scientia cum obumbrent mentes hominum. Itē metrica descriptio doloris non sanat dolorē sed magis auget. quia cōsideratio miserie est prouocatiua tristitie. vnde quisq; autem cum diligentia cōsiderat quod scribere vult Item metrica descriptio dicit esse dulce venenū. quia placet et nocet. ratione metri placet. sed propter recordationez doloris nocet. Item affectus est vehemens animi passio animū torquens. et verum iudiciū rationis impediens. Et sunt quattuor affectus animi gaudiū: dolor: spes: et timor: qui dicuntur infructuose spine: quia suffocant segetem rationis. que est scientia et virtus. C Item licet de errore dolendū sit. potius tamen de errore sapientis q; insipientis nō. q; ab insipiente non trahit exemplum. propter quod dicit Salustius. Omnia mala exempla a rebus bonis orta sunt. Ergo dicit philosophia. magis esset dolendum de errore Boetij q; alterius prophanū. Item sicut in Huguitionē phanum idem est quod templum. Inde prophanus. idest sacrilegus quasi procul a phano. idest a templo. Prophanum etia; dicitur quicquid non est sacrum. vnde omnes laici et illiterati dicit prophanū quasi procul a phano sapientie. C Item sicut in Huguitionem opera ope est sedulitas in rebus agendis. Opera autem philosophie est intentio: vel labor ad aliquid philosophicū addiscendū: Itē cleys est ciuitas grece in qua studuit Aristoteles vnde studia sua dicit eleatica. Achademia autem fuit ciuitas vel villa in qua studuit Plato. vnde studia sua dicit achademica. vtriusq; autem studiis Boetius fuit enutritus. C Item philosophia musas appellat syrenes sicut enim syrenes dulcedine cantus attrahunt naues periclitando eas. sic muse delectatione metri alliciunt homines vel mentes hominum et rationem aliquo affectu submergunt et obsecrant. C Item q; vna philosophia conuentū musarum expulit signatur q; vnus sapiens sua virtute et sapientia infinitos errores stultorum extinguit.

At ego cuius acies lachrymis mersa caligarat vt nec dinoscere possem: que nam hec esset mulier tam imperiose auctoritatis: obstupui: visusq; i terram de hro quidnam: deinceps esset actura expectare tacitus cepi.

At ego cuius acies. Hic Boetius ostendit quomodo obstupuit de actu philosophie. dicens. At ego Boetius cuius acies. idest visio mersa lachrymis caligarat. i. obscura fuerat. vt nec posset dinoscere. idest inuestigare. quenā idest que esset hec mulier tam imperiose auctoritatis. idest potentie. ego obstupui. idest miratus fui et de hro. i. inclinato. visu in terram tacitus cepi expectare. quidnam deinceps. idest cōsequēter esset actura circa me. C Notandum quia Boetius voluit de amissione rerum tpaliū. ei? acies idest ratio et intellectus caligarat. ita q; non potuit cognoscere philosophiā. C Nota q; licet Boetius de actu philosophie obstupuit. tamē tacitus expectauit quid deinceps facere vellet: per hoc innuēt se esse talem qui cōsolationē acciperet qui enim refutant alios audire. nec audita ratione acquiescunt tales sibiipsis obstaculum consolationis faciunt.

Tum illa propius accedens in extrema lectuli mei parte confedit: meumq; intuens vultum luctu grauem atq; in huium merore deiectam. bis versibus de nostre mentis perturbatione con

queste est.

Cum illa propius accedens. **Hic** Boetius ostendit quo modo philosophia sibi appropinquans statum eius deplacet dicens. Tum illa philosophia accidens propius condescit in extrema parte lectuli. idest cordis mei. et intus meum vultum grauem. idest grauatam luctu. atque deiectum. idest inclinatum. in humi. idest in terram. merore. idest tristitia conquesta est his versibus sequentibus de perturbatione nostre mentis. **N**ota quod philosophia dicitur sedisse in extrema parte lectuli. idest cordis Boetii. Nam cum esset in tristitia et doleret propter amissionem rerum temporalium parum vel nihil sapientie habebat. et quia tota cura eius erat circa terrena amissa. ideo dicitur habuisse vultum merore deiectum in humum.

Admetrum secundum primi libri

Eu quod precipiti mersa profundo.

Mens hebet: et propria luce relicta

Tendit in externas ire tenebras.

Terrenis quotiens flat bus acta

Crescit in immensum notia cura.

Admetrum secundum. primi libri.

Eu qua precipiti mersa profundo. **Hic** incipit metrum secundum huius primi libri. Quod vocatur metrum dactylicum a pede predominante et dicitur tetrametrum a numero pedum. a tetracta quod est quatuor. quia quatuor pedes continet et dicitur ypercalecticum propter syllabam habundantem post duos pedes in medio versus. Verbi gratia. **P**rimus pes est. **H**eu quod secundus precipi. sed syllaba ti huius nominis precipiti superabundat. tertius pes est mersa. **P** quartus fundo. Similiter est in aliis. In hoc ergo metro. philosophia deplangit statum boetii volendo perturbationem sue mentis. et facit duo. **P**rimo vniuersaliter philosophia deplangit perturbationem mentis hominum. **S**ecundo specialiter conuertit planctum suum super Boetium ibi. **Hic** quondam. **P**rimo dicit. **H**eu qua. idest qua tum. mens hominum hebet idest obscuratur. mersa precipiti profundo. idest cura rerum temporalium que precipitat hominem. et talis mens relicta propria luce. idest contemplatione. tendit. idest laborat. ire in tenebras externas. idest in ignorantias exteriores. hoc autem contingit homini quotiens supple mens acta. idest agitata. terrenis flatibus idest prosperitatibus vel euentibus cura idest sollicitudo rerum temporalium. notia idest nociua. crescit in immensum idest supra modum. **N**ota quod in nobis est duplex virtus rationalis et sensualis. sensus autem semper aduersatur rationi. quia caro concupiscit aduersus spiritum. et spiritus aduersus carnem. cum autem sensualitas vincit rationem tunc homo est in malo statu regiminis. et efficitur bestial. **U**nde Albertus super tertio de anima dicit. **T**urpe est nobis abicere regimen superioris et induere regimen inferioris virtutis quod nobis commune est cum bestiis. **I**deo scribitur tertio ethicorum. in antiqua translatione valde conandum et laborandum est nobis. **U**t virtus nostra concupiscibilis subiecta sit rationi: quemadmodum enim pueri peruerse viuunt si non a suis pedagogis fuerint coacti ad recte viuendum. sic appetitus sensualis ducit nos ad insolentiam. nisi regula rationis fuerit coartatus. plures autem homines sequuntur sensualitatem quam rationem insudantes bonis exterioribus et delectationibus sensualibus per que impediuntur in speculatione et cognitione summi boni. **I**deo philosophia hoc deplangens dicit in metro. **H**eu quod precipiti. **I**tem cum anima ingerit se curis rerum temporalium profunde precipitatur et hebet. quia a cognitione rerum et sui creatoris destituitur et destituta cadit in tenebras externas. idest in ignorantias exteriores. **U**bi nota quod duplex est ignorantia quedam naturalis que

est in iuuenibus et decrepitis. et vocatur ignorantia interna quia ex naturali defectu contingit. **A**lia est ignorantia que causatur ex negligentia hominis. quando sollicitatur circa exteriora. et talis dicitur externa. quia est ex naturam. et qua dicitur quod omnes homines naturaliter scire desiderant. **P**rima ignorantia cum sit naturalis non est viciosa. quia turpes a natura nemo increpat neque bonos laudat. **S**ecunda est viciosa cum sit per hominis negligentiam de quo loquitur Boetius secundo huius li. prosa quinta. **C**eteris animantibus se se ignorare natura est. hominibus vero vicio venit. **I**tem dicit nostra cura. **U**nde Seneca in prouerbis. **A**dagnam partem perturbationis sibi dedit qui exterioribus se iniecit. **I**tem ratio et intellectus dicitur lux hominis. quia illuminat hominem ad cognitionem creature et creatoris. dicuntur autem propria lux hominis quia solum genus hominum viuunt arte et ratione ex problemis metaphisice.

Hic quondam celo liber aperto

Suetas in ethereos ire meatus

Lernebat rosei lamina solis.

Visebat gelide sydera lune.

Et quecumque vagos stella recursus

Exeret varios fiera per orbis.

Comprehensam numeris victor habebat.

Hic quondam celo liber aperto. **Hic** philosophia specialiter conuertit se ad deplangendum Boetium. et primo ostendit quanta contemplatione Boetius quondam viguit. **S**ecundo ostendit quomodo destitutus a tali contemplatione solum de terrenis cogitabat. ibi. **N**unc iacet effeto. **P**rimo philosophia commendat Boetium ab Astro nomia. **S**ecundo a naturali philosophia. **T**ertio a metaphisica secunda ibi. **Q**uinciam causas. **T**ertia sibi. **Q**uis voluat stabilem. **P**rimo dicit Boetius quondam liber. idest solutus a cura rerum temporalium. celo sibi aperto. per cognitionem. suetas fuit ire. per rationem. in ethereos meatus. idest in motus corporum celestium. et ipse cernebat idest speculabatur. lumina. idest radios rosei solis visebat. idest cum desiderio videbat. sydera. idest constellationes. gelide. idest frigide lune. et ipse boetius. victor ignorantie habebat omnem stellam comprehensam numeris. idest certis computationibus. quecumque stella. erratica. exeret. idest operatur. vagos. idest varios recursus. nunc progrediendo: nunc regrediendo. stella in qua fiera. idest mota. per varios orbis. idest circulos.

Nota quod animo liberato a curis exterioribus concessum est philosophari. **I**deo quedam artes dicuntur liberales quia filij liberorum. idest nobilium qui erant liberati a curis temporalibus talibus artibus vacabant. **I**deo dicit philosophia quod boetius quondam liber etc.

Nota quod dicit celo aperto. licet homo planetas celi corporaliter non attingat tamen speculatione comprehendit. **H**oc pulchre tangit **T**hymegistus. dicens **A**dagnum miraculum est homo et animal honorandum. hic anima intellectiva in naturam dei transit quasi ipse deus sit. **H**ic per naturam anime dijs est coniunctus. hic demonum genus naquit. terram colit. elementis commiscetur acuminem mentis. in maris profunda descendit. celum quod videtur altissimum animi sagacitate metitur. **I**ntentiones animi eius nulla aeris caligo confundit: nec terre densitas eius operationem impedit. non aque profunditas aspectum eius obtundit.

Nota quod sol in ortu suo apparet rosus propter vapores interpositos iter visum nostrum et sole. **N**am albu visum per samus apparet rubeum. **E**tiam licet in meridie vapores sint interpositi: non tamen apparet tunc rosus: eo quod illi vapores non sunt grossi sed subtiliati calore solis. **N**ota philosophia dicit lunam esse gelidam: quod non est intelligendum formaliter. quia prime qualitates que sunt calidum. frigidum humidum

humidum, siccum, non habent locum in corporib⁹ celestibus, cum non recipiant peregrinas impressiones, sed dicitur luna gelida virtualiter vel effectiue: quia frigus et etiam humores efficit in inferioribus: propter quod noctes quibus luna preest sunt gelidiores et humidiores magis diebus.

Nota q^o planete dicuntur habere vagos recurfus: quia mouentur duplici motu, scilicet primi mobilis ab oriente in occidentem: et proprio motu ab occidente in orientem, vel ideo quia quandoq³ apparent nobis stationarii, quandoq³ retrogradi, quandoq³ propinqui, quandoq³ aliqua liter remoti. **Nota** q^o stella erratica dicitur fera idest mota p^{er} varios orb^{es} circulo^{rum} scilicet deserētis et epicycli ratione quorum circulo^{rum} nūc dicuntur progressiui, nūc retrogradi, nūc stationarii vt dictum est, et habet videri in theorica planetarum vel astronomia.

Quinetiam causas: vnde sonora

Flamina sollicitent equora ponti:

Quis voluat stabilem spiritus orbem:

Vel cur hesperias sydus in vndas

Caesarum rutilo surgat ab ortu.

Quis veris placidas temperet horas:

Ut terras roseis floribus ornet.

Quis dedit vt pleno fertilis anno

Autūnas grauidis influat vuis.

Rimari solitus: atq³ latentis

Nature varias reddere causas.

Quinetiam causas. Hic commendat eum ex parte naturalis philosophie dicens. Quinetiam pro certo Boetius solitus fuit rimari idest inquirere, causas vnde idest ppter quas causas, sonora flamina idest sonori venti, sollicitent idest perturbent, equora idest planicies, ponti idest maris quasi diceret, Boetius sciuit causas generationis ventoz qui comouent ipsum mare. **Nota** q^o ex libro metheozorum patet q^o vent⁹ generatur ex vapore calido et sicco eleuato per calorem solis qui perueniens ad locuz nubiu⁹ frigiditate nubis repercutitur, et repercussus fertur in latul⁹ et facit sonum impellendo aerem, et quia aqua faciliter est diuisibilis de facili cidit et reuerberatur per ventos. Vel aliter potest intelligi. Antiqui enim dixerunt q^o ideo venti turbant mare, quia in ipso mari generantur venti q^o non erunt, sed faciunt fluxum maris, h^{ec} opinio non sit vera, quia mare fluxit et refluxit tempore determinato sicut bis in die naturali, venti autem generantur tempore indeterminato. **Quis voluat stabilem.** Hic philosophia comendat, Boetius a methaphisica et iterato a naturali philosophia dicens, Boetius etiam solitus fuit rimari quis spiritus idest intelligentia voluat motu diurno stabilem orbem firmamenti, vel etiam cur sydus solis vel aliud habens ortum, et occasum, casurum in hesperias vndas idest in aquas maris occidentalis surgat idest iterum oriatur ab ortu rutilo idest ab oriente splendido, quasi dicat, Boetius solitus erat inquirere cur stelle que in occidente videntur occidere iterum resurgant in oriente, etiam erat solitus rimari quis temperet placidas horas veris idest teporis vernalis, vt ornet terram roseis floribus. **Quis dedit idest ordinante vt autūnas fertilis anno pleno idest secundo influat idest influentia⁹ faciat grauidis vuis idest botris repletis, etiam erat solitus reddere idest assignare, varias causas latentis nature idest rerum naturalium.** **Nota** omne quod mouetur ab alio mouetur, ex septimo phisicorum ergo celus ab alio mouetur, adouctur autem celum a duplici motu re per commentatoem, i. z. methaphisice, ab vno confuneto et appropriato qui vocatur intelligentia a quo mouetur effectiue, ab alio motore separato qui est deus, a quo mouetur in ratione finis. Item dicit orbem celestem esse stabilem, licet enim moueatur et mutet locum s^{ed} partes non

tamen s^{ed} totum: et quantum ad hoc dicitur esse stabilis idest immobilis. Item causa quare stelle que occidunt iterum orientantur non est alia nisi motus circularis primi mobilis, qui secum rapit omnes stellas tam fixas q^{uam} erraticas. Item hesperus est stella que de vespere sequitur solē occidentem a qua stella mare occidentale dicitur hespericum mare, eo q^o sol et hesperus ibi se mergant, non q^o ita sit, sed quia vulgares sic opinantur, cum enim stelle occidunt propter interpositionem maris inter visum et stellas videntur stelle mergi in mare. **Item** tempus vernale dicitur placidum, quia est conueniens vite hominis, Est, n. tempus veris calidum et humidum in quibus consistit vita, et libro de morte et vita. Et ideo illo tempore producuntur flores Nam materia florum est humidum aqueū subtile bene coctum a calido aereo, quia igitur in vere dominiatur calidum aerem et humidum aqueum subtile quod parua indiget digestionem: ideo in vere cui⁹ calor temperatus est: flores producuntur. **Item** vitis multum habundat de humido aqueo et grosso: cuius signum est: quia tempore putationis distilat ab eis quasi humidum lachrymabile: tale autem humidum grossum multum resistit digestionem: ideo vne ad maturitates tarde proueniunt scilicet tempore autūni. **Item**, Boetius consuevit reddere causas latentes rerum naturalium: quod fuit indicium felicitatis, Nam s^{ed} Virgilium, felix qui ponit rerum cognoscere causas.

Nunc iacet effeto lumine mentis.

Et pressus grauib⁹ colla carbenis:

Decliuumq³ gerens pondere vultum.

Logitur heu stolidam cernere terram.

Nunc iacet effeto. Hic ostendit philosophia quomodo Boetius destitutus erat predicta speculatione cum de terrenis cogitabat: dicens, nunc idest tempore doloris, Boetius iacet idest prostratus est, effeto idest euacuato, lumine idest speculatione mentis, et ipse pressus colla idest s^{ed} colla, grauib⁹ carbenis, passionum que mentem grauant, gerensq³ decliuum vultum idest inclinatum pondus amissionis rerum temporalium. **Item** cogitur cernere stolidam terram idest bona terrena, que homines stolidos efficiunt. **Nota** carbena est ferreum instrumentum quo aliquid contra suam naturam detinetur, Quattuor autem affectus que sunt gaudium: spes: timor: dolor: similitudinarie dicuntur carbene: quia animus hominis detinetur et contra suam naturam, et rationem ad illicita trahunt, nam ratio semper deprecatur ad optima, et primo ethicorum. Et ppter hoc Boetius in fine huius primi hortatur fugam passionum, ibi, Tu quoq³ si vis. **Item** nota non est estimandum q^o Boetius hic esset ita euacuatus lumine mentis sicut littera sonat, quia alias fuisset insufficientis pro compositione huius libri, sed philosophia loquitur hoc compassiue, Ille enim est merus stultus qui inclinatur ad terrena diligendo ipsa, et non eleuando intellectum suum ad speculabilia qualis non fuit Boetius. Unde dicit Augustinus Tales sunt homines, qualia sunt ea que diligunt quia diligentia transmutat diligentem in similitudinem rei quam diligit. **Hec** marquardus

Prosa secunda primi libri.

Ed medicine inquit potius tempus est q^{uam} querere. **B.** Tum vero totis in mentem intentis luminibus. **P.** Tu es ne ille ait: qui nostro quondam lacte nutritus nostris educatus alimentis: in virilis animi robur euaseras: Atq³ talia contuleramus arma: q^{uam} nisi prius abiecisses: inuicta te firmitate tuerent Agnoscis ne me: Quid taces: pudore an stupore

Emicat. et subito vibratus lumine phebuis.
Mirantes oculos radijs ferit.

C Metrum tertium primi libri.
Tunc me discussa liquerunt. Hic incipit tertium metrum huius primi libri cuius primus versus vocatur metrum dactylicum exametrum. secundus dicitur metrum alemanicum ab inuatore. tetrametrum a numero pedum. dactylicum a pede predominantem. et catalecticum: quia nulla syllaba habundat nec deficit in huius metro. Boetius declarat per quoddam simile quomodo remotis impedimentis vigor cognitionis recuperatur: et est talis similitudo. Sicut choro flante nubes generantur: et per interpositionem nubium sol et alia astra nobis occultantur: sic aduersitate imminente homo afficitur diuersis passionibus obscurantibus intellectum: et sicut auro flante dissoluuntur: et radii solares reuertuntur. sic in aduersitate adueniente consolatio per passiones sedantur. et intellectus illuminatur. dicitur et littera. Tunc cum perbia terit oculos meos. tenebre liquefuerunt me discussa nocte. id est obscuritate. et prior vigor. cognitionis rediit luminibus meis. id est oculis. ut pro sicut. sol laet. id est occultatur. quoniam. id est quoniam. sidera. id est stelle. glomerantur. id est inuoluntur precipiti. choro. id est tali vento. et polus. id est celum. stetit. id est stare videtur. nimbosis imbribus. id est pluuiis nubilosis: ac pro etiam. nora. id est obscuritas. funditur desuper. id est de nubibus in terram. nondum. id est adhuc astris. id est stellis uentibus. id est apparentibus in celo. Si boreas emissus ab traicio antro. id est tracie regionis. verberet. id est depellet hanc noctem. id est obscuritatem. et referet clausum dies. tunc phebuis. id est sol emicat. id est lucet. et vibratus. id est fortificatur. lumine suo fertur. id est percutit. oculos hominum. mirantes subito lumine solis post tenebras. **C** Nota perbia trahit hominem ab obscuritate ignorantie ad lucem sapientie. ex libro de pomo Aristotelis et per metristam. Ars hominem format. nec sinit esse malum. Et quod perbia sicca esset oculos Boetii. fugatis tenebris ignorantie rediit vigor intelligentie. **C** Nota. quattuor sunt venti principales qui flant a quattuor partibus mundi. id est ab oriente. occidente. septentrione. et meridie quorum quilibet habet duos collaterales. et sic sunt duodecim venti qui his uersibus continentur. flant subsolanus vulturinus et curus ab oriente. Atque die medio notus heret affricus auro. Circumque occasum zephyrusque fauoneus afflant. Sed ueniunt aglo boreas et choros ab arcto. Choro ergo est ventus. qui flante generantur nubes et conglomerantur sidera sic quod per nubes occultantur. **C** Nota quod polus est stella que semper in eodem loco videtur. sed huius polus ponitur pro firmamento: tanquam per toto per synodochon. **C** Nota quod polus. id est celus dicitur flare quod est obductum nimbosis imbribus: non quod stet: sed quia motus eius tunc nobis non apparet. motus enim celi non percipimus nisi per motum alicuius stelle. cum autem celus est cooperatus obscuris nubibus: nulla stella uideri potest. **C** Nota similitudinem. Nimbis est nubium densitas ex in tempestate orta. et sic dicit Boetius hic nimbosis imbribus. id est densis pluuiis. et est ratio. quod tenuis imber non impedit aspectum astrorum. **C** Nota quod boreas dicitur flare ab antro traicio. quod forte regio tracie est cauernosa de cuius cauernis erit ventus generatus ex vaporibus siccis in terra. **C** Nota postquam perbia terit oculos. Boetius et eisdem a fetu labrymarum cooperit: restitutus fuit pristino vigori. **C** Nota oculi ipsius Boetii ut ratio et intellectus obscurati erant tenebris ignorantie cum istis temporalibus adheisset propter amissionem rerum temporalium: diuersis fuit subiectus passionibus. Sed perbia oculorum caliginem abiicit cum ipsius intellectum illuminauit: tenebras ignorantie fugando et lumine spirituali ut scientia illuminando.

C Prosa tertia primi libri.
Audi aliter tristitie nebulis dissolutis
hausi celum: et ad cognoscendam medicantis faciem mentes recepi. Itaque ubi

in eam deduxi oculos intuitumque deseri: respicio
nutricem meam: in cuius ab adolescentia laribus
obuersatus fueram philosophiam. Et quod inquam
tu in has exilii nostri solitudines: **O** omnium
magistra virtutum superno cardine delapsa ueni
sti. an ut tu quoque mecum rea falsis criminatio-
nibus agiteris. **P**. An inquit illa te alium dese-
rerem: nec sarcinam quam mei nominis ob inu-
diam sustulisti. communicato tecum labore par-
titer: Atqui philosophie perhas non erat incomita-
tum relinquere iter innocentis. meam crimina-
tionem uererer: et quasi nouum aliquid acciderit phozze
scerem. **N**on enim primum ceses apud improbos mo-
res laceffitam periculis esse sapientiam.

C Prosa tertia primi libri.
Audi aliter tristitie nebulis. Hic incipit tertia
prosa primi libri. in qua Boetius ostendit quomodo
perbia cognouit. et diuidit. quod primo ostendit quomodo
perbiam cognouit. et aliter de perbia eius admirari
cepit. et quomodo perbia sibi resistit. secundo probat perbiam persecutionem sa-
pientum a vulgaribus non esse nouam. secunda ibi. **N**one apud
veteres. Dicit primo. **N**aud pro non aliter nebulis tristitie mee
dissolutis. id est fugatis per consolationem perbie. quoniam sicut nu-
bes dissoluuntur per flatum boreae. Sic ego Boetius hau-
si. id est resperi. celum. id est sursum. et recepi mentem. id est vigorem ratio-
nis. ad cognoscendam faciem medicantis. id est medici. Itaque. **P**
ergo. ubi id est postquam. ego deduxi. id est perverti oculos. quod pro
et deseri. id est stabiliui. intuitum in eam. resperi nutricem meam
perbiam. in cuius laribus. id est scholis fueram obuersatus ab
adolescentia. id est a iuuentute mea. et inquam. id est dixi. **O** magistra
omnium virtutum quod. id est propter quod. tu uenisti lapsa. id est pergressa.
superno. cardine. id est de celesti porta. in has solitudines. id est lo-
ca deserti. nisi exilii id est me relegendis. id est an nunquam. propter
hoc uenisti. ut existeres rea. id est tanquam culpabilis. mecum agite-
ris. id est infesteris falsis criminacionibus. **I**lla perbia inquit. id est
dixit. o alium. id est per me nutrite. an. id est utrum te deserere. quod. **O**
non. nec partiter. id est diuiderem tecum conuicato labore. id est di-
uiso labore. sarcinam. id est pondus. quam tu sustulisti ob inuidiam
mei nominis. **L**one sapientie atque pro certo. non erat. fas. id est ho-
nestum. perbie relinquere iter innocentis incomitatum. id est sine
comite. supple si ego te dereliquissem ego uererer: id est ti-
merem. meam relationem. id est meam uanationem. et ualde pro
boreacerem quasi aliquid nouum acciderit. supple circa te enim pro
quod. non. id est nunquam. tu censes. id est iudicas primum ipsam sapiam esse
laceffitam. id est infestam. periculis. id est perurbationibus apud impro-
bos mores. id est male morigeratos homines. quod. **O** hoc si est nouum
C Nota perbia dicitur medica. sicut enim medicus morbo fuga-
to sanitate inducit. Sic perbia ignorantia relegata uita uirtutis
que seculi condonat. non habet in libro de pomo Aristotelis. quod
perbiam inuenit uita in utroque seculo inuenit. et alibi. **Q**ui
me inuenit uitam inueniet. et hauriet salutem a domino.
Et ideo dicit Boetius faciem medicantis. **C** Nota quod
Boetius non solum deduxit oculos in perbiam. sed deseri in ea intuitum
propter quod inuit quod uult perbiam ore se totum tradere perbie propter
studium et laborem. non sicut uita irruendo adueniens si facit uer nec
una dies cala facit estatem. sic nec una speculatio perbica facit
perbiam. **C** Nota quod tempus opportunum ad perbandum est tempus adole-
scentie quod inuenit Boetius dicit cuius laribus ab adolescentia
fueram obseruatus. **N**am etas hominis assimilatur cere que si
nimis est mollis uel dura nimis: formam sigilli non recipit
nec retinet. si autem est temperate mollis uel dura figuram recipit et
retinet. Sic si etas nimis tenera. sicut infantia non recipit
doctrinam perbiam: nec etas nimis dura sicut decrepitas. sed
etas temperata qualis est adolescentia que facillime intelligit
et intellecta memorie commendat. **C** Nota per lares perbie in

telligunt diuerse secte pbiorum, sicut Aristotelis, et platonis quos Boetius ab adolescentia fuit obseruatus. Et dicit Augustinus quod obuersari idem est quod conuersari. Nota adu quod pbia dicitur magistra omnium virtutum: quod omnes virtutes morales docet ut patet ex ethicis, et dico morales propter virtutes theologicas que sunt fides, spes, et charitas. Et ubi pbia delapsa a superno cardine, quod omnis sapientia a domino deo est. Ita sic scribitur in prologo libri de regimine principum. Deus est qui diuitias sue sapientie infudit animabus, id est studentibus tribuit gratiam cognoscendi cui nihil est difficile et sine quo nihil est possibile possideri. Nota ut postea patebit quod Boetius false criminabat de istis compositis et de impedimento delatoris, et illud quod faciebat sapientia dicebatur facere arte magica id dicit ad pbias. Nam quid venisti ut tu mecum rea falsis criminacionibus agiteris. Nota pbia tangit tres rationes propter quas non debuit derelinquere Boetium. Prima quod nutriti non debet derelinquere suum alium. Secunda quod qui patitur propter alium non decet ut deserat ab illo. Tertia quod non decet pbiam derelinquere innocentem. Boetius autem fuit pbie alium ipse patiebatur iniurias propter pbias, et fuit innocens ergo etc. Nota secundum Augustinum Augustinum laqueo, id est desiderio lacero vel vero: vel iniuriis affligo.

Nonne apud veteres quoque ante nostri Platonis etatem magnum sepe certamen cum stulticie temeritate certauimus: Eodemque super stite preceptor eius Socrates iniuste victoriam mortis me astante peremerit. Cuius hereditate cum deinceps epicureum vulgus ac stoicam ceterique pro sua quisque parte raptum ire molirent: meque reclamantem renitentemque velut in partem prode traherent: vestem quam meis texueram manibus disciderunt: arreptisque ab ea panniculis totam me sibi cessisse credentes abire. In quibus quoniam quedam nostri habitus vestigia videbant: meos esse familiares imprudentia rata: nonnullos eorum prophane multitudinis errore peruerit.

Nonne apud veteres quoque. Hic pbia probat persecutionem sapientium a vulgaribus non esse nouam, et primo probat exemplis antiquis, secundo magis modernis, tertio ostendit quid sit faciendum contra insultum vulgarium, secunda ibi. Quod si nec, tertia ibi. Qui si quis contra. Primo dicit. Hic dicit quod persecutio sapientium a vulgaribus et a malis non est noua. Nonne apud veteres ante etatem nostri Platonis nos pbia sepe certauimus magnum certamen cum temeritate stulticie, id est cum stultis et temerariis hominibus eodemque Platone viuente magister eius Socrates iniuste peremerit victoriam mortis me sibi astante: cuius socratis hereditate, id est scientiam hereditarie relictam suis discipulis cum epicureum vulgus et stoicum et ceteri molirentur, id est laborarent, ire raptum, id est rapere unusquisque pro sua parte: et cum ipsi traherent me pbiam in partem prode me reclamantem, id est contradicentemque pro et renitentem, ipsi disciderunt vestem meam quam texueram meis manibus, quod pro et arreptis, id est ablatis panniculis abierunt credentes me totam sibi cessisse, et quod in istis videbantur, id est apparuerunt quedam vestigia nostri habitus, id est prudentie, imprudentia vulgarium, rata id est optata, ipsos meos esse familiares, id est meos discipulos ratione sapientie, peruerit nonnullos eorum, id est aliquos errore, id est persecutione, prophane multitudinis, id est indocti vulgi, sicut vulgares solent peruertere doctos. Nota quod ante ipsos Platonis multi sapientes persecuti fuerunt a vulgaribus, et ipse Platonis Socrates magister eius interit propter suam sapientiam. Itaque ipse cognouit sua sapientia esse unum deum: alios autem colentes plures deos redarguit: quod precipiens dux atheniensium nolens Anaxagoras coegit ipsum bibere venenum in nomine unius dei et

nihil sibi nocuit. Postea coegit ipse bibere venenum in nomine plurium deorum et interit. Nota, mortuo Socrate discipuli sui qui sciam Socratis tanquam hereditaria sibi vendicabant iceperunt dissentire: in quo magister eorum Socrates posuisset sumum bonum, quodam enim eorum discipulorum dicitur epicuri vicebant ipsum posuisse summum bonum in voluptatibus. Alii sic stoici dicebant quod in virtutibus, et quilibet eorum pro defensione sue opinionis rapuit auctoritates pbie: ipsas extorere exponendo, propter quod pbia dicit illud reclamasse: et sic male exponendo sciderunt vestes pbie et piculas abstulerunt: et quibus non essent veri pbie: quod tamen videbantur esse multi eorum a vulgaribus occisi sunt.

Quod si nec anaxagore fugam: nec Socratis venenum: nec zenonis tormenta, quonia sunt peregrina nouisti: ac caninos: ac senecas: ac soranos quorum nec peructusa nec incelebris memoria est, scire potuisti. Quos nihil aliud in cladem detrahit nisi quod nostris moribus instituti studium improborum dissimilimi videbantur. Itaque nihil est quod admireris: si in hoc vite salo circumstantibus agitemur pcellis: quibus hoc maxime propositum est pessimis displicere. Quorum quidem tametsi innumeratus exercitus: sprendus tamen est: quoniam nullo duce regitur, sed errore tamen temere ac passim limphante rapiatur.

Quod si nec Anaxagore fugam, Hic pbia probat persecutionem. Sapientium exemplis magis modernis: dicens. O Boeti si non nouisti fugam Anaxagore: nec venenum Socratis, nec tormenta zenonis quoniam ista sunt peregrina, id est extra terra et aliena, cum tu potuisti scire caninos, id est persecutiones cani, ac Senecas, ac Soranos, id est sequaces sorani quorum memoria non est peructusa, id est valde antiqua: nec incelebris id est non sine gloria, quos viros: nihil aliud detrahit in cladem, id est in mortem, nisi quod instituti, id est informati nostris moribus ipsi videbantur dissimilimi studiis improborum, itaque nihil est, id est non est causa, quod tu admirare, id est debeas admirari si in hoc salo vite, id est amari tudine, nos sapientes agitemur, id est vere mur, pcellis, id est aduersitatibus malorum, circumstantibus: quibus nobis sapientibus maxime propositum est, id est intentio displicere pessimis, quorum malorum et si sit numerus exercitus tamen est sprendus quoniam nullo duce supple rationis regitur: sed tamen rapit errore limphante, id est precipitate eos ad modum limphe, temere id est stulte ac passim, id est ubique. Nota quod Anaxagoras stulticiam hominum solum pro deo colentium reprehendit, dicens solum non esse deum sed lampadem ardentem propter quod reus iudicatus est, et in fugam compulsus, ergo dicit pbia Anaxagore fugam. Nota, dicit Socratis venenum de quo dictum est supra quo veneno interit. Similiter zeno multa tormenta ratione sue sapientie sustinuit. Nota quod caninus Seneca Soranus fuerunt nobiles romani et moribus pbie, philosophie instructi propter quod interierunt. Unde Lanii dicebantur mutatores a magistro suo canio. Similiter Soranii dicuntur a Sorano qui fuit poeta et eius sequaces ab eo condemnantur. Nota de Seneca dicit Boetius in de disciplina scholarium quod nero familiarem suum preceptoremque Senecam ad eligende mortis arbitrium coegit. Nota quod sapientes dissimiles sunt studiis improborum, quia dicit Seneca in libro de amicitia, disparia sequuntur studia quod dissimilitudo dissoluit amicitiam nec unquam improbi probis: nec probi improbis amici esse possunt non ob aliam causam nisi quod tanta est inter ipsos distantia quanta esse potest studioz malorumque inorum distantia. Nota quod propositum sapientium est displicere pessimis: quod dicit Seneca in de remediis fortitiorum. Malis displicere laudabile est: et alibi virtus sese diligit aspernaturque malum. Et poeta Opto

Opto placere bonis pravis odiosus hfi. **C** Nota q dicit exercitū maloz esse innumerofum qz fm Salomonē. Stultozū infinitus est numerus: 7 pueri difficiliter corriguntur. **C** Nota q mali nō regunt duce rōnis: qz rō deprecat ad optima. mali at opāt pessima. Ducit. n. errore sensualitatis vitam bestialē psequētes de qbus dicit in lib. ethi. Quidam sunt hoies vitā pecudiū eligentes silēs sardana palo. Et ergo dicit pbia qz tales sunt timēdi: qz ex q regūtur per rōnem tunc eoz fatuitas facilliter dissipatur.

Qui si qñ contra nos aciem struens valentior incubuerit: nostra quidē dux copias suas in arcē cōtrahit. Illi vō circa diripiendas inutiles sarcinulas occupant. At nos desup irridem? viliffima rez queqz rapiētes: sectari toti? furiosi tumultus: eoqz vallo mūiti: qdō grassānti stalticie aspi rare phas non fit.

Qui si qñ nos. Sic pbia ofidit qd fit faciendū insul tus maloz dicens. Si exercitus maloz incubuerit. i. insi terit struens. i. faciens aciem. i. bellū. nos sapiētes. qdē p certo. nra dux. i. rō. sbit. i. colligit. copias. i. scias. 7 vintēs copiosas. in arcē. i. i altitudinē speculatiōis celestiu: vero pro sed illi mali occupant circa diripiendas. i. auferē das inutiles sarcinulas. i. diuitias corporales: que sarcina. 7 pondus corporis sunt inutile atqz submergentes. at nos sapientes in cōtēplatione celestiu constituti irridem? malos queqz viliffima rez nos securi existentes totius furiosi tumultus. i. furiosum tumultū maloz qz. qz. p 7 sup. nos sumus muniti. eo vallo. i. munitime. quo nō sit fas aspirare. i. accedere stalticie grassāti. i. spugnanti nos

C Nota dū. Boetius hic nram rōnem appellat ducem. vñ rō diffinit sic. Est habitus dirigens oēm actionē hūā nam in vltimū 7 optimū finē. **C** Item nota p arcem ipse i telligit altitudinē speculationis celestiu. 7 ad hanc duc nos rō. Et hoc est vltimū bonū humane vite. qd nullus aufer re pōt. **C** Nota. cople in hoc loco dicunt appetit? sensiti ui. 7 dicunt cople quasi cupie. qz cupiūt res aliqñ ptra rātionē. 7 tales copias v3 regere rō. 7 v3 se munire vallo hū militatis 7 patiētie. 7 tunc oēs spugnationes aduersitates 7 miseras equanimiter sustinebit: 7 tēptationes 7 delecta tiones norias quas suggerit dyabol? 7 caro spellit. 7 mū dus cōmouet non timebit. **M**ec marquard?. **C** Itē nota ille merito ē deidendū q maior 7 meliori bono dimisso eligit 7 occupat circa bona viliora. sed sapiētes eligūt bo na aie que sūt maxime bona pzo ethi. Et vulgares eligūt bona tpalia que dicunt viliffima rez: qz ipediūt hoies in cognitiōe summi boni. **C** Nota. arc arcis est altū edificiu in quo hoies pugnant. Sic aut accipit pro tēplatiōe celestiu 7 spe futuroz bonoz. nā p hec duo sapientes oēs aduersitatē maloz supant 7 circa tēplatiōē diuioz tota intētiō sapientis versat. **U**ñ Boeti? in tractatu de sumo bono dicit. **I**stius maxime delectat in pzo pncipio 7 in cōtēplatiōe sime bonitatis. 7 hec sola est recta delectatiō hec enim est vita pborum sine qua nemo viuūt vita recta.

C Nota de hoc noie vallū dicit greçista. Est vallus palus circa castrū pacutus. **M**erito paloz sed mur? sit tibi vallū **C** Nota aspirare fm Hugnitionē est anhelare conari vel deuenire. Item fm eū grassoz grassaris per. g. i. inuadere vel crudeliter impugnare.

C Metrum quartū primi libri:

Quisquis composito serenus euo.
Fatum sub pedibus egit superbum.
Fortunamqz tūens vtrāqz rectus.
Inuictum potuit tenere vultum:

Non illum rabies mineqz ponti:
Versum sanditus agitantis estum:
Nec ruptis quotiens vagus caminis!

Torquet fumificos veselus ignes:
Haud celsas soliti ferire turre.
Ardentis via fulminis mouebit:

C Metrum quartum primi. libri.
Uisqz composito serenus euo. **M**ec incipit qrtū metru hui? primi. qd vocat metru valēticiū ab inuētoze 7 cōstat ex spōdeo dactilo 7 trib? trocheis. **U**ñ pōt dici metru trochaicu a pede pdo minante. In hoc metro pbia ofidit qualr homo debeat se hēe vt psecutiones improboz nō pualeari 7 spm. 7 **B** pmo declarat qbusdam silibus. Scdo exclamat ptra timētes tyrānos. scda ibi. Quid tm miseri. dicit primo. **Q**uisqz homo serenus. i. clarus virtute. cōposito euo. i. ordia ta vita egit. i. calcavit. sub pedibus supbū fatū. i. euentuz rez tpaliū. 7 quicūqz tuens. i. respiciens. vtrāqz fortunaz idest pspēra 7 aduersam. rectus. i. nō flexus potuit tenere vultū. i. aius inuictū ita q non vincat pspēritate se extol lēdo nec aduersitate deprimēdo. illuz hoies nō mouebit idest turbabit. rabies pōti. i. inundatio maris. agitantis. i. mouentis. funditus. i. fundo. estum versum. i. ebullitionē versam: qz in ebullitione maris aqua vertit per fluxum 7 refluxum. q. d. **I**mpetus maris faciens ebullitōez nō nocebit illi homini q non extollit in prosperis: nec deprimet in aduersis: nec tali homini nocebit ignis vereui montis quotiens ille mons torquet. i. eminet. ignes fumificos ru pris caminis. i. cauernis suis. q. d. nec tali homini noce bit vagus veselus suis ignibus. nec illuz boiem mouebit via ardentis fulminis. soliti. i. cōsueti. ferire celsas turre

C Nota. pbia tria tangit que non nocent homini q pstant est in vtrāqz fortuna. **P**rimū est rabies maris: p quā desig nant luxuriosi. sicut enī mare sole 7 motu suo calefcit 7 fetet. sic luxuriosi cōcupiscentia sua inardescūt 7 pacta libi dine fetent. de qbus dicit scriptura. **P**erferūt iumenta i stercore suo. tales luxuriosi non nocebūt homini cōstati i vtrāqz fortuna. Scduz qd tangit est ignis vereui montis per quē designant auari 7 inuidi: sicut enī ignis vereui montis semp ardet: ita auari ardet in cōcupiscentia bono rum exterior. 7 sicut ignis eructuās qñqz cōsumit loca vi ctina. sic inuidi qñqz nocēt verbis si non pfit factis. 7 tales inuidi non nocebūt homini cōstati. **T**ertiu qd tangit est ictus fulminis per quē intelligunt supbi: sicut enī fulmen generat in alto. sic supbi alte se extollūt 7 mirabile videēt de supbis q cū aliis hoibus habitare nolūt 7 tñ ad celū volare non pfit. tales supbi non nocebunt homini cōstati **A**lii per rabie maris intelligūt inuidos. p ignem iratos. p fulmen supbos vt dcm est. **A**lii per mare qd ē sonorosum intelligūt auariciā. per ignē penā corporis. p fulmen rez ablationē. **C** Nota veselus est mons Italie intrinsecus ar dēs q qñqz ruptis cauernis emittit ignez qui loca vicina consumit. **C** Nota circa h q dicit serenus euo Seneca dicit. **T**alis est aius sapientis qualis est mundus suplumī. natus. talis autē mūdus semp est seren? 7 sic aius sapientis in vtrāqz fortuna semp est serenus. **U**ñ Aristote. in ethi. dicit. **S**apiēs bene scit ferre fortunaz. quia se habet sicut tetragonum sine vituperio.

Quid tantum miseri scenos tyrannos.
Adirantur sine viribus furentes:
Nec speres aliquid nec extimescas:
Exarmaueris impotentis iram.
At quisquis trepidus pauet vel optat.
Qd non fit stabilis: suiqz iuris.
Abiecit clypeum: locoqz motus.
Nectit qua valeat trahi cathenam.

C Quid tantū miseri seuos tyrannos. **M**ec pbia exclamat 7 timentes tyrannos. dicens. **Q**uid. i. quare. miseri ho mines mirant timendo seuos tyrānos furentes sine viri bus. q. d. tyrāni sunt ipotentes: qz nō pualēt nisi inquātū

hō se subiecit eis et addit. Nec speres aliqd de bonis tpali-
 bus: nec timeas eos de aduersitatib⁹ tūc tu exarmaueris
 idest debilitaueris irā ipotētis tyrāni: sed q̄cūq; hō trepi-
 dus pauet timore malozū tpaliū. vel optat bōa tpalia: tal
 non est stabilis: et sui iuris. i. pprie libtatis: ipe abiecit cly-
 peū securitatis: et mor⁹ a loco stabilitatis: ipe necit. i. cō-
 pōit carbenā affectionū: q̄ valeat trahi ad tristitiā et dolo-
 re mētis. **C** Nota ptāl terrēa ad nihil se extēdit nisi ad lar-
 giēdū bōa tpalia: vel ad auferendū ea et iō null⁹ subiacet
 terrene ptāti nisi qui spat talia bōa: vel timet eoz ablatio-
 nē. qui aut nec timet nec spat ipe ē oio supra vel ex terrenā
 ptātem: et p ois terrēa ptās sibi nec p̄ficere nec obesse p̄t
 pp qd p̄bia exclamat q̄ illos tāq; miferos qui spe bonoz
 tpalium vel timore ablatōis eoz subiiciūt se terrenis pote-
 statib⁹. dicēs. Quid tantū miseri. **C** Nota circa illd q̄q;
 trepidus et. Seneca dicit in libro de virtutibus cardinali-
 bus. Magnanimitas si insit aīo tuo cum magna fiducia
 viues intrepidus et alacer. magni animi ē nō vacillare: s;
 constare et finē vite intrepide expectare: si magnanim⁹ es
 nūq; iudicabis tibi ptumeliā inferri ab inimico: s; dices
 nihil mihi nocuit sed aīz nocendi habuit. **C** Nota tyrā-
 nus quondā dicebat qdam rex fortis: et dicebat a tiro. i.
 fortitudine seu: illud nomē est cā appropriata p̄cipitib⁹
 pessimis: et dicunt a tyro. i. ab angustia quā inferunt suis
 subditis. **C** Nota clypeus sumit hic pro rōne hoīs: q; sic
 clypeus defendit nos ne ledamur a telis et a silibus: ita rō
 hoīs tuetur eum: et prouidet sibi ne offendatur.

C Prosa quarta primi libri.

Entis ne inquit hec atq; aīo illabunt
 tuo: expers es lire: alias. Es ne asinus
 ad lirā: Quid fles: qd lachrymis ma-
 nas: confiteare mihi: et ne occultes ma-
 la tua. Si operam medicantis expectas: opz vt
 vulnus detegas tuū. **B.**

C Prosa quarta primi libri.

Entis ne inquit hec. **H**ic incipit prosa quarta in q̄
 p̄bia p̄rio ingrit Boetiū sup attentidē predictoz et
 hortat ipz ad sui morbi reuelationē. scdo Boetius
 reuelat morbū suū ibi Tū ego. **P**rio dicit. **O** Boeti nū-
 qd sentis. i. intelligis: ea que deā sūt atq; illabunt. i. ipzi
 munt: aīo tuo: et subiungit grecū qd in latino valet. **E**s
 ne asinus ad lyrā: qd fles qd manas. i. fluis lachrymis: et
 subiungit grecū qd tāti valet. **C**ōfiteare mihi ne abscondas
 si expectas opam. i. diligentiā medicātis: o; vt detegas
 i. manifestes vuln⁹ tuū. **C** Nota q; puerbiū erat apud
 grecos cū aliqs audiuit vba alicui⁹ et nō aduertit nec curat
 intellectū vboz: illi dicebat. **E**s ne asinus ad lirā. i. facis
 enim sicut asinus positus circa lirā. audit sonū lire: s; nō
 p̄cipit melodiā: nec p̄portionē sonoz itelligit nec dlectat
 in ea. **S**ic aliqs audiens vba et non curans intellectū eozū
 d̄ esse asinus ad lirā. **C** Nota si qs voluerit sanari o;
 morbū vel vulnus suū detegere et manifestare **V**ti **S**ene-
 ca. 3. dicit epla. **M**emo p se satū v; vt emergat s; o; vt ma-
 nū porrigat: et alius ipm extrahat. tūc enī morbi ad sanita-
 tē inclināt cū ex abdito erūpūt et vim suā p̄ferūt.

Tum ego collecto in vires aīo. **A**n ne adhuc
 eges admonitione: nec p se satis eminet fortune
 in nos seuiētis aspitas. **N**ihil ne te ipsa facies
 loci mouet.

Tū ego collecto in vires animo. **H**ic Boetius reuelat
 morbū et dolorē suū et p̄rio ostēdit se ēē turbatū ex his q̄
 iniuriōse agebant circa ipm: scdo ex his que ḡnāl̄ vidit i
 aliis ibi. **V**iderē aut videoz. **P**rimo ostēdit se turbatū ex
 sui exiliū relegatione. **S**cdō ex meritoz suoz frustratōne.
Tertio ex iniusta sui pdēnatiōe. **Q**arto ex fame sue lesione.
Lēta ibi. **Q**uotiens. ego. **T**ertia. ibi. **Q**uibus aut. **Q**arta ibi

At eto hic. **A**dhuc. diuidit. p̄rio facit qd vcm̄ est. scdo r̄
 det obiectioni ibi. **A**tqui tu. dicit p̄rio sic. **T**um. i. tunc.
 ego. **B**oetius collecto aīo in vires. i. resumptis virib⁹
 animi supple dixi. an ne satis eminet. i. apparet. asperitas
 fortune seuiētis in nos. i. nos. nunquid adhuc eges
 admonitione. i. declaratione. nunquid facies. i. dispositio
 huius loci. i. carceris mouet te.

Hecine est bibliotheca quā certissimā tibi se-
 dem in nostris laribus ipsa delegeras: in q̄ me-
 cū sepe residens de humanarū diuinariq; rez
 scia differebas. **T**albit⁹ talisq; vultus erat cū
 tecū nāe secreta rimarer: cū mihi syderū vias
 radio describeres: cū mores n̄os totiusq; vite
 rōnez ad celestis ordīs exēplar formares **H**ecce
 ne p̄mia referimus tibi obsequentes.

Hecine. i. nūq; hec est bibliotheca. i. locus studii quem
 habui in patria: quā tu p̄bia delegeras. elegisti tibi certis-
 simā sedē in n̄is laribus in qua bibliotheca: tūc mecū resi-
 dens. i. morās vel sedēs. differebas. i. disputabas. de scia
 rez diuinaz et humanaz: nunq; erat mihi tunc talis ha-
 bitus. supple vilis. et talis vultus tristis: cū ego rimarer. i.
 inuestigares. tecū secreta nature. cū describeres mihi vias
 sydez. i. cursus stellarū radio. i. virga geometrali. cū tu
 formares. i. formare docuisti. mores n̄os. i. mores hoīū
 et rōnem. i. dispōnez. totius vite ad exemplar. i. similitudinē
 celestis ordinis: sunt ne ista p̄mia que referim⁹. i. repor-
 tamus. tibi obsequētes. i. seruientes. **C** Nota q; biblio-
 theca est locus vbi reponunt libri. et dicit a biblio. i. lico
 in quo antiq; scribebāt libros. talē bibliothecā hūit **B**oe-
 tius rome. marmoreis lapidibus politam: in q̄ studuit de
 rebus diuinis et humanis. **C** Nota Boetius dicit p̄biaz
 sibi elegisse certissimā sedē in bibliotheca: hoc dicit p̄ tāto
 q; **B**oetius esset diuersis officiis et negociis occupatus
 tū nulli eoz tam certis t̄pibus. tā certa intentidē vacabat
 sic studio in libris p̄ficiis quos in certo loco repositos ha-
 buit. **C** Nota p̄bia tractat de rebus diuinis et humanis.
Unde Seneca. 31. **N**on p̄t virtus p̄fecta eē neq; equalis
 tenor vite sine p̄bia p̄ quā diuina et humana cognoscuntur
 qua si te occupas incipis esse deoz socius. et alibi dicit. **O**
 lucille scio neminē h̄n viuef posse. et tollerabilē sine studio
 p̄bie: q; sine studio p̄bie anim⁹ eger est. **C** Nota Boeti⁹
 studuit i naturali p̄bia p̄pter h̄ dicit. **L**ū tecū nature secre-
 ta rimarer. **S**tuduit etiam in p̄bia morali ergo dicit. **L**us
 mores nostros. **S**tuduit etiā in astrologia p̄pter h̄ dicit
Lus mihi sydez vias radio describeres. **C** Ubi nota ra-
 dius ē virga geometralis qua geometri describūt figurā
 i puluere supposito. **C** Nota q; vita humana et mores ho-
 minū debent formari ad similitudinē celestis ordinis: sic
 enim spere inferiores planetaz obediūt spere supiori: et re-
 guntur motu firmamenti. sic virtus n̄a sensibilis o; obe-
 dit virtuti rōnali et regi ab ipsa. turpe enī est abicere re-
 gimen supioz et induere regimē inferioroz: qd nobis cōe-
 cum bestiis: sicut dicit **A**lbert⁹ sup tertio de aīa. **N**ota et
 quo **B**oetius rōne sue sapie in miserā fuit positus. ideo
 dicit ad p̄biam: sunt ne hec p̄mia que nos referimus ob-
 sequentes tibi.

Atqui tu hanc sententiam **P**latonis ore san-
 xisti: beatas fore respublicas si eas vel studiosi sa-
 pientie regerent: vel earum rectores studere sa-
 pientie contigisset. **T**u eiusdē viri ore: hāc sapiētī-
 bus capeffande reipublice necessariā cām eē mo-
 nuisti: ne improbi flagitiosiq; ciuib⁹ vrbū relicta
 gubernacula: pestē bōis ac p̄niciē inferrēt. **H**āc
 igitur auctoritatem secutus: quod a te inter secrē-
 ta ocia didiceram: transferre in actū publice ad-
 ministratiōis

ministratiōis optauit: tu mihi & qui te sapientiu
mentibus inseruit deus consciū estis. nullum me
ad magistratum nisi cōe bonorūz omniū studiū
detulisse. Inde cum improbis granes ineroxabi
lesq; discordie fuere: & qd cōscientie libertas ha
bet pro tuendo iure spreta potentum semp fuit
offensio. Quoties ego Conigastū i ibecillis cu
susq; fortunas impetum facientē obuius excepi.

¶ Atqui tu hanc sententiaz. Hic Boetius rñdet obiectio
ni. possit enī pbia sibi obicere dicendo quale premiūz &
buisi reportare cū tu non studuisti pp cōe bonū s; pp va
nam gliaz & pp ppriam utilitatez: cui obiectio rñdet
Boetius. d. O pbia tu sanxisti. i. cōfirmasti hanc sententiā
ore Platonis: beatas respublicas fore si eas sapiētes re
gerent. vel si rectores eaz contigisset studere sapie: & cōfir
masti ore eiusdem Platonis necessariū esse respublice q
a sapientibus regerent: ne gubernacula. i. regimīna cō
missa improbis. qz. idest & flagitiosis ciuibus vrbū infer
rent pestem: ac. i. etiam pnicem. i. dānum bonis hoibus.
igitur ego secutus hanc auctoritatē. i. sniam: quod ego vī
diceram a te pbia inter secreta ocia: ego optauī. i. curauī.
transfere. i. deducere. in actum. i. in opus. publice admi
nistratiōis. i. cōmunis utilitatis. tu pbia & de? q inferu
it. i. iudicē te mentibus sapientium estis mihi consciū. i.
testes: nullū studiū me detulisse ad magistratū nisi cōe stu
dium bonorū. quasi diceret nihil mouit me ad magistra
tū gerendū nisi cōis utilitas. inde. i. pp hoc erant mihi
granes. i. difficiles. qz. i. & ineroxabiles. i. inexplicabiles
discordie cū improbis & semper fuit mihi spreta offensio
potentum pro tuendo iure. i. pro iustitia defendenda. qd
h; libertas conscientie. i. libera conscientia. i. nullum time
re pro tuendo iure. **¶** Nota fm Platonem. beata est res
publica cuius dñs pbus est: & vbe genti cūlus dñs puer
est & ratiōabiliter. qz pbia: & sapientia vitā disponit: actio
nes regit: agenda & omittenda demonstrat. Cū Seneca.
16. epla vīc. si vis oia tibi sūdicē subice te rōni. mltos. n.
rereris si rō te rēxerit. Et Aristoteles in pbenio metha
phisice. Sapientis est regere & ordinare: ex quibus pz q
regimen respublice spectat ad sapientes: pro tanto dicit.
Tullius in principio sue rhetorice: ad rempublicam plu
rima ptinent cōmoda: si moderatrix & regulatrix olum re
rum presto est sapientia. **¶** Nota qz studiosi sapie dīcunt
illi qui iam p studiū adepti sunt sapiam. Illi aut dīcūt
studere sapie qui adhuc studēdo acquirunt sapiāz. **¶** No
ta qz Boetius studiū vocat secretū ocū: qz in studio ho
mo ocatur ab exteriori occupatione: de quo ocio siue ge
te loquit Seneca. 57. epla dicens. Nulla placida ē quies
nisi quā rō cōponit: & illa vera est tranquillitas in q mēs
bona explicatur. **¶** Nota qz deus imitū sapiam menti
bus sapientū: hoc scribit in prologo de regimine pncipū
deus est qui diuinitas sue sapie infuit in animas sapientū
¶ Nota qz libertas pscie habz nullum metuere: qz dicit.
Macrobis: hoc h; libera pscia propriuz quod si qz pos
sident nullū potentē metuat. Itē Seneca li. 4. Sapiens
ex libero arbitrio nihil timet imbecillitatē hois: qz securi
tatē dei h; . Et Seneca de quattuor vīrutibus cardinali
bus dicit: vt iustus sis non sufficit q innocens sis: sed vt
innocentes ab iniuria serues. Et idem Iustitia est vincu
lum diuine & humane societatis.

¶ Quotiens Triguillam regie prepositum do
mus ab incepta perpetrataq; iam prorsus iniū
ria dei. Quoties miseros quos infinitis calū
nis impunita barbarorum semper auaricia ve
rabat: obiecta piculis auctoritate protegi. Nū
q me a iure ad iniuriā usq; detrahit.

¶ Quotiens ego conigastū. Hic Boetius ostēdit se p turba
tū ex meritoz frustratione suoz: & prio tangit merita & be

neficia aliis exhibita. scdo tāgit frustratiōē eoz ibi. Sed
esse. **¶** Prima in septem pres fm q recitat septē bñficia q
patebūt. **¶** Primo dicit. Ego Boetius multotiens ipm co
nigastū qui fuit officialis regis Theodorici obuius. i. cō
trarius: excepi. i. impediui ipsum facientē impetū. i. insul
tum cōtra fortunas. i. p bona fortune: cuiusq; hois ibecil
lis. i. impotentis resistere. Tunc ponit fm bñficiū dīcēs.
Quotiens ego dei. i. auerti. triguillaz sic dcm ppositū
regie domus. i. regalis aule. ego ipsū dei ab incepta. qz
idest & perpetrata iniuria ipis paupibus. Tūc subiūgit ter
tium bñficiū dīcēs. Quoties ego pteri miseros. i. pau
peres: qz auaricia barbaroz. i. crudeliū hoium ipūta. i.
incastū. vexabat infinitis calūnis. i. miseris. illos ego
pteri auctoritate mea obiecta. i. exposita piculis. i. dānis
Nūq; quisq; . i. aliq; detraxit me. i. deflexit. a iure ad i
uriā. **¶** Nota qz Conigastus fuit qdam nobilis fami
liaris regis Theodorici qui suus officialis fuit & totus ty
rannus qui plures hoies inuasit potentes. s. sua ipis au
ferendo quē Boeti? sibi prius a suo ipetu iniurioso auer
it. talis etiam erat triguilla ppositus aule regie. **¶** Nota
fm Hugutionē qz barbarus idem est qz crudelis. incult?
& stolidus. & est nomen crudelitatis. Cū oī oēs ac vnuer
se gētes dicte sunt barbare preter grecos & latinos. Et bar
baria dicit quedā terra luxta greciaz sita pp crudelitatis
excellentiā. **¶** Nota Boetius dicit. Nūq; a iure ad in
uriā & hoc debet glosari sic. ego nec sum retractus a iure
amore nec odio nec timore nec pprio cōmodo q oīa solēt im
pedire vex iudiciū. vñ dicit laborintus. Quē nūm? pso
na pcel de tramite recto si ducūt: Juder; sydera laude ferre

¶ Provincialium fortunas: tum priuatis rapti
nis. tum publicis vectigalibus pessundari: non
aliter quā qui patiebantur indolui

¶ Provincialium fortunas. hic Boetius ponit qrtū bñ
ficiū dīcēs. Ego indolui sicut illi q patiebant fortunas
idest bona fortune. puincialū. i. illoz hoīuz qui tū. i. ali
qz. **¶** Madari. i. subici. puincialū. i. occultis. tū. i. ali
qz publicis vectigalibus. i. tributis. q. d. cum puinciales
nunc spoliarent: nunc in tributis. bōa ipoz auferēdo ego
dolui tantū sicut qui patiebant. **¶** Nota qz oēm ciuitatē
vel regiōē quā romāi expugnauerūt fecerunt tributariā
vel coloniā vel puincia. Tributariā faciebāt qñ relictis
inhabitantib; terre ad tributū soluedū hoies ppelebāt.
Coloniā at faciebāt cū expulsis bitatorib; alios istue
runt ad inhabitandū. **¶** Puincia aut faciebāt qñ aliquē ro
manū psciebāt illi terre. q collectis redditib; eos romāz
mitteret: & bitatores illius terre dicebāt puinciales. Isti p
uinciales aliqñ molestabāt puincialū. i. occultis. rapinis. i.
eractioib; suoz pfectoz: aliqñ publicis vectigalib;. i. tri
butis q i debito mō & iusto exigebāt ab eis de q Boe.
doluit. **¶** Nota vectigal pprie dī tributū qd dat d vectu
ra. **¶** Nota fm Hugutionē puincia ē regio subiugata ro
manis & tributaria scā. Inde puincialis. i. tributarius.

¶ Cum acerbe famis tempore gratis atq; inex
plicabilis indicta coemptio p ligatura inopia cā
paniaz puinciam videretur: certamen aduer
sum prefectum pretorū communis commodi ra
tione suscepi: rege cognoscente contēdi: & ne coē
ptio erigeretur euici.

¶ Cū acerbe famis tpe. Hic ponit qntū bñficiū. d. Cum
tpe acerbe. i. magne famis eēt idicta. i. instituta. grauis co
emptio. i. angaria: q coemptio erat p ligatura. i. pūstura
cāpaniā puincia lopia. i. paupertate. ego Boe. suscepi cer
tamen p pfectū pretorū q indixerat istā coemptionē & rōne
cōis cōmodi. i. boni. ego certam rege cognoscente: & deuisi
ne erigeret illa coemptio. **¶** Nota qz coemptio ē institutū
sup aliqua portioē danda de re emēda vel vendēda: & vo
cat vulgariter vngelt. & talis fuit instituta sup campaniā
puinciam destruendam quam Boetius remouit.

Primo

Paulinum consularē virūz cuius opes palatini canes iam spe atq; ambitione deuorasset. ab ipsi hyantum faucibus traxi. ne albinum consulare virum preiudicate accusationis pena corripere. odiis me cypriani delatoris opposui. Satis ne in me magnas video exacerbasse discordias: sed esse apud ceteros tutior debui. qui mihi amore iustitie nihil apud aulicos quo magis essem tutior obseruauit.

C Paulinum consularē virum. Hic ponit sextum beneficium dicens. Ego traxi. i. liberaui paulinum virum consularē cuius opes iam deuorasset spe & ambitione. i. cupiditate canes palatini. i. familiares regis similes canibus: illū traxi a faucibus hyantium. i. appetentium opes paulini. **C** Nota q; familiares regis qui presidebant palatiis vocabantur canes palatini. sicut enim canes habent ora hyantia ad cupidas escas: sic isti hyabant ad diripiendas facultates pauperum romano:um. **C** Tunc ponit septimum beneficium dicens. Ego opposui me odijs Lypriani delatoris. i. accusatoris: ne pena preiudicate accusationis corripere. i. puniret. Albinum virum consularē.

C Nota q; Lypriani qui fuit de familia regis iniuste accusauit virum Albinum consularē qui prius iudicatus fuit ad penam q; accusatus: & ne ista pena cui adiudicatus fuerat ipsum Albinum corripere Boetius se opponens odijs Lypriani accusatoris Albinum saluauit. **C** Nota ex istis beneficijs enumeratis apparet q; Boetius non gessit magistratum pro utilitate propria. sed pro cōi bono: si enī propriam utilitatem intendisset utiq; odium & offensaz potentem euitasset quod non fecit. Et prius dixit: nunq; me a iure ad iniuriam quisq; detraxit. ex quo similiter apparet ipsum non quesuisse proprium commodum. tales enī frequentius de iure desecruntur. Et subdit nunquid videor in me. i. contra me. exacerbasse. i. irritasse. i. magnas discordias opponendo me potentibus qua. di. immo. S; esse apud ceteros tutior. Hic tangit frustrationem suorum beneficiorū dicens. Sed ego debui esse tutior apud ceteros. scz romanos quibus impendi ista beneficia: & tñ nō sum tutus vt post videbit: lz ego non meruerim securitatem apud aulicos idest familiares regis aulam inhabitantes: opponēdo me eis amore iustitie. **C** Nota q; vna cā p turbatiōis fuit frustratio suoz meritorū: q; amicitia & gratia istoz frustrabat circa ipm: quibus multa beneficia impēdit: & ppter quos in multa odia & indignatiōes incidit.

Quibus autem deferentibus perculsi sumus quozum vnus Basilus olim a regis depulsus ministerio. in delationem nostri nominis alieni eris necessitate compulsus est. Opilionem vō atq; Gaudentium cum ob innumeras atq; multiplices fraudes ire in exilium regia censura decreuisset: cūq; illi parere nolentes sacrarum sese edium defensione tuerentur. compertumq; id regi foret edixit: vt nisi infra prescriptum diem a Ra uenna vrbe decederent per notas insigniti frontibus pellerentur: Quid huic seueritati posse astrui videtur. Atqui eodem die deferentibus eisdem nominis nostri delatio suscepta est. Quid igitur nostre ne artes ita meruerunt: an illos accusatores in istos fecit premissa damnatio: Ita ne nihil fortunaz puduit: si minus accusate innocentie: at esse accusantium vilitas pudori debuisset.

Quid at deferentibus perculsi sumus. Hic Boetius tangit suam p̄turbationē ex iniusta sui p̄denatione. & primo fac B. scdo expurgat se d̄ qbusdā sibi obiectis. scda ibi. quō

vt. **P**rio. ofidit iniustā sui p̄denationē ex accusatiōe p̄onarū viliū. scdo ex falsitate cris sibi ipositi. Tertio ex seueritate iudiciū & pueritate. scda ibi. At cui? cris. tertia ibi. Et cui? vnq;. **P**rimo dicit. Nos sumus perculsi. i. perculsi aulicis deferentibus. i. accusantibus. qz vn? erat Basilus qui pp maliciā suā depulsus fuerat a ministerio regis: ille cōpulsus pecunia suscept? ē in delationē. i. accusatiōes nri nois. Alii duo accusatores nri fuerūt Opilio. & Gaudentius. qz cum rex Theodoricus pp innumeras fraudes ipsorum ordinasset ire in exiliū & ipsi nolētes parere. i. obedire. se tuerentur. i. defenderēt se itrādo ecclias. cū illis esset cōptū. i. reuelatū regi. edixit. i. p̄cepit rex vt nisi infra p̄ scriptū. i. statutū terminū decederent ab vrbe rauenna deberent repelli & prio signari in frontibus cauterio sic solēt signari malefactores. Et dicit Boe. qd videt posse astrui idest p̄formari huic seueritati. q; eodē die eisdē deferētibus. i. accusantibus nos supple. suscepta fuit delatio. i. accusatiō. nri. nois. qd igit o p̄bia ē dicēdū: meruerūt ne b artes nostre: qua. di. nō. nūqd isti iustificati sunt pp nraz accusatiōne: qua. di. nō. nūqd nihil puduit fortunā & tali accusatiōne. q. d. imo debuit pudere fortunā & si nō puduit fortunā inocētia accusati. tñ vilitas accusantiū debuit eē pudor ipsi fortunē. **C** Nota b vocabulū perculsus. dicit Augustino p̄cello. i. perculsi in p̄terito: & perculsum in supino. est idē qd p̄cutere vel poti? terrefacere: sed p̄cutere p̄tinet ad corpus: h; p̄cellere ad aīaz. **C** Nota circa b vocabulū deferētibus q; defero tria significat. **P**rio idē ē q; deporto. idē delator. i. deportator. Scdo idē ē q; honoro. Inde delator. i. honoris exhibitor. Tertio. i. accuso. Inde delator. i. accusator q; d̄tegit qd latebat & sic vltio mō capis b. vñ versus. Accusat. defert dat honore fertq; deorsū. **C** Nota ad testes idoneos septē requirit? p̄ditōes que his verbis cōtinētur. Etas p̄ditio serus discretio fama. Et fortia si des in testibus illa regres. **P**rimo requirit etas: q; pueri si p̄nt esse testes. Scdo requirit p̄ditio libera. iō serui n̄ p̄nt p̄hibere testimoniū. Tertio requirit ser? masculin? iō mulieres nō p̄nt eē testes. Quarto requirit discretio. iō furiosi & stulti nō p̄nt testari. Quinto requirit fama iō p̄sone ifames nō p̄nt testificari. Sexto requirit fortuna p̄t qd paupes nō p̄nt testificari. Septimo requirit fides pp qd infideles non p̄nt p̄hibere testimoniū. Inter illas p̄ditōes due sūt viliozes. i. paup̄tas & infamia. Boe. g? volēs ofidere suā p̄denationem iniustā ex vilitate testiū accusantiū pp quā repellēdi erāt a testimoniō dicit i vno fuisse defectū fortunē scz in basilio. Sed in alijs duob? . i. in Opilione & gaudentio dicit fuisse vitiū infamie. **C** Nota q; nihil videtur seuerius & negus qz p̄sonas viles & dānandas admittere in testimoniū p̄tra inocētes. Quia dicit Seneca in de remedijs fortuitoz. **N**ō p̄t h̄re vllam auctoritatē inia vbi. g. dānandus est male de te loquitur.

At cuius criminis causa arguimur. summam queris. Senatū dicimur saluam esse voluisse. **N**odum desideras: delatorem ne documenta deferret: quibus senatū lese maiestatis reum faceret impedisse criminamur. quid igitur o magistra censes. Inficiamur crimen ne tibi pudor simus. At volui: nec vnq; velle desistam fatebimur. sed impediendi delatoris opera cessabit. An optasse illius ordinis salutem nephas vocabo: Ille quidem scis de me decretis vt hoc nephas esset effecerat: sed sibi semper mentiens imprudentia rerum merita non potest immutare. nec mihi socratico decreto phas eē arbitroz: vel occultasse veritatem: vel concessisse mendatium. **V**eruz id quomodo sit tuo sapientiamq; iudicio estimandam relinquo. **L**uius rei series atq; veritate

ritatem: ne latere posteros queat stilo etiam me-
mozieq; commendavi.

CAt culus criminis causa arguimur summaz queris. sena-
tum. 7c. **H**ic boetius ostendit iniustam sui condēnationez
et falsitate criminis sibi impositi. secundo ex dictis infert
quandam admirationem. ibi qua in re. **P**rima in duas
fm q; duo imponebantur boetio de quibus se excusat. se-
cunda ibi. **N**am de compositis. **P**rimum quod sibi im-
ponebatur fuit q; impediisset quendam nūcium deferen-
tem regi accusationem senatus. vt senatus redderetur re-
lese maiestatis dicit ergo in littera. **O** pbia tu forte queris
summam. idest sententiam criminis cuius criminis causa
arguimur. **N**os dicimur voluisse saluare senatus. forsan
desideras scire per quem modum. dico q; nos crimina-
mur. idest arguimur impediuisse delatorem ne deferret
documenta. idest litteras regi quibus faceret senatus reus
lese maiestatis. quid igitur o magistra censes. i. iudicas in-
ficiabimur. i. negabimus crimen istud ne simus tibi pudo-
ri. atq; idest sed. ego volui saluare senatum nec vnq; de-
sistam velle. sed opera idest diligentia impediendi delato-
ris ista cessabit. idest cesare debet: q; non est verum q; im-
pediuerimus delatorem litterarum. nunquid est nephas
optare salutem illius ordinis. scz senatus. qua. di. non est
nephas. **I**ste vero senatus qui consensit in meam damna-
tionem effecerat hoc suis decretis. i. iudiciis. ac si. esset ne-
phas saluare ipsum. sed imprudentia sibi ipsi mentiens. i.
in damnum suum mensens. non potest imutare merita re-
rum ita q; illud quod prius fuit meritorius postea fiat de-
meritorius: nec puto esse licitum fm preceptum socratis
occultasse. i. occultasse veritatem. vel concessisse menda-
cium. sed quod illud sit ego relinquo tuo. 7 sapientum iudi-
cio. veritate autem huius rei ne lateat posteros. i. successo-
res. ego commendavi stilo. i. scripto 7 memoie. **N**ota.
accusatio boetii fuit detestabilis quia facta per infames
personas. fuit irōnabilis. q; de bono accusabatur. s. de
saluatione senatus quod erat bonum. etiam accusatio ei-
9 fuit iniusta. q; falsa. accusabatur enim impediuisse delato-
rem. quod falsum fuit. **N**ota. ille dicitur esse reus lese
maiestatis. qui contra regem vel alium principes aliquod
malum machinatur. **N**ota inficior aris. prime cōiuga-
tionis deponentale. i. nego. **U**nde hugui. inficior aris p-
prie est non fateri factū qd verum est. sed contra veritates
vri mendatio. vel est proprie inficari fm eum. rez debita
denegare. cum a creditore depokit. 7 etiam. i. contendere
vel negare. **N**ota dicit. in textu. nunquid optare salu-
tem senatui nephas vocabo. duplex est salus. spūalis que
est anime temporal. que est corporis. **S**alutem spūalem
tenemur omnibus velle. etiam malis ratione charitatis p-
quam etiam mali diligēdi sunt licet nō in eo q; mali **S**a-
lutē vō tpālē tenemur velle oib; bonis 7 p̄cipue amicis.
amicorum vero peccantiū tenemur salutē velle q̄z diu sa-
nabiles sunt: ut recuperēt virtutē amissam. sed si propter
magnitudinem malitiē sint insanabiles dissoluit amicitia
nec est optanda salus. 7 quia malitia senatus romanorum
erat sanabilis. q; forte senatus cōpulsus metu regio fuit
consentire in damnationem boetii. **I**deo optare sibi salu-
tē nō erat nephas lic; boetio turbato hoc videre. **N**ota
veritas non est occultanda fm socratem. **N**ā qui tacet
veritatē aliis nescientibus mentit. 7 qui mēdaciis consen-
tit similiter facit. **N**ota mendaciū nō est cōcedendū. qz
fm arist. in ethicis mendaciū se prauū ē 7 fugiendū. 7 p̄rio
elencoz. duo sunt opa sapientis. nō mentiri de his de qui
bus nouit. 7 mentientē posse manifestare.

Nam de compositis falso litteris quibus liber-
tatem arguor sperasse romanam quid attinet di-
cere: **Q**uorum fraus aperta patuisset si nobis
ipsorum confessione delatorum que in oibus ne-

gociis maximas habet vires vti licuisset. **N**am
que sperari reliqua libertas potest Atq; vtinam
posset vlla. **R**espondissem canii verbo: qui cum
a gayo cesare germanici filio conscius cōtra se fa-
cte coniurationis fuisse diceretur: si ego inqt scil-
sem: tu nescisses.

Nam de cōpositis falso litteris. **H**ic Boetius excusat se
de secundo crimine sibi imposito. **I**mponebat eniz sibi q;
scripsisset litteras ad imperatorem constantinopolitanum
pro liberatione romanorum de manu regis theodorici.
vnde dicit in littera. **N**am de compositis litteris falso. q;
falso hoc mihi imponit quibus litteris arguor sperasse ro-
manam libertatem quid attinet dicere. cū non def mibi lo-
cus defensionis. q̄rū litteraz fraus idest fraudulētia. pa-
tuisset aperta. i. manifesta. si nobis licuisset vri confessione
.i. allocutiōe ipsoz delatorū. i. accusatoz. quod. s. vti era-
minatiōe accusatoz maximas vires habet i omnib; nego-
ciis. idest causis iudiciariis. nam que reliqua libertas spe-
rari potest romanis. q. d. nulla. tantū enī rex theodoricus
inualuerat q; nullus potuit vel audebat contra ipsum. vti
nam posset vlla libertas sperari: vtiq; ita prudenter egisse
de negotio quod regi non innotuisset: 7 respōdissez verbo
Canii. qui cū accusaret a gayo cesare filio germanici q;
esset reus cōiurationis facte contra se. respōdit canius
ego scis sez tu nescisses. q. d. si eēm reus ita prudenter celaf-
sem negotium q; ad tuam noticiā nūq; peruisset. **N**ota
ta q; in causis iudiciariis testiu; sine accusatorū examina-
tio maximas habet vires. quia p eā deuenit ad rei verita-
tē sicut patet de daniēle qui examinando duos presbros
falso accusantes Susanna: ipsos de falsitate accusationis
corā omni populo cōiucit. similiter bo. si dat? fuisset sibi
locus examinandi suos accusatores vtiq; ipsos mendaces
reddidisset. **N**ota. Canius fuit quidā romanus prudēs
et sapiens. accidit ut quidā ex romanis cōspirarent 7 face-
rent cōiurationē contra Gayū cesarē: et cum cesar propo-
neret Canio q; esset reus illius cōiurationis facte. respon-
dit si ego scissem tu nescisses. **S**ic Boe. respondisset. regi.
Theodorico si sibi impropersset de litteris compositis
super restituenda libertate ipsis romanis.

Qua in re non ita sensus nostros meror he-
betavit ut impios scelerata cōtra virtutem que-
rar esse mollitos: sed ea que sperauerint effecis-
se vehementer admiroz. **N**am deteriora velle:
nostri fuerit fortasse defectus: posse autē contra
innocentiaz que sceleratus quisq; conceperit: in-
spectante deo mōstro simile est: vnde haud in iu-
ria tuorum quidam familiarū quesuit. **S**iqui-
dem deus inqt ē. vñ mala: bona vero vñ: si nō ē

Qua in re non ita sensus. **H**ic Boetius ex dictis infert
quandā admirationē. secūdo inuehit cōtra senatores qui
cōsenserunt in suā damnationem sibi. sed si phas fuerit.
Dicit primo. **E**x quo a malis iniuste acusat sum: q; in
re. propter quod. nō ita. idest nō intātū. meror. idest tristi-
cia hebetavit. i. oppōsit. sēsus nros ut ego q̄rar. i. cōq̄rar
ip̄os. i. malos mollitos. i. machinantes scelerata. idest ne-
quitiōsa contra virtutem. idest virtuosos homines s; ego
admiroz vehementer. idest fortiter effecisse. idest ad effe-
ctum produxisse. sup. illa que mali sperauerūt. idest con-
ceperunt. **N**am velle deteriora. idest mala. fortasse fuerit
nostri defectus. idest ex nostro defectu. s; posse supple p̄fi-
cere malū contra innocentiam. idest homines innocentes
que quisq; sceleratus cōceperit. idest cogitauerit deo hoc
inspectante supple hoc est simile monstro. idest admirabi-
le. vnde. idest pro tanto quidam tuorum familiarū. idest
philosophorum. quesuit haud iniuria idest non iniuste.

siquidem pro certo. deus est unde mala supple proveniunt
 vo p sed. unde. idest a quo bona si deus non est. q. di. ex quo
 iniuste a malis accusatus sum propter hoc non in tantum sus
 oppressus dolore q. conquerar malos machinari mala
 bonis: sed admiror q. illi qui mala concipiunt contra bonos
 possunt producere ad effectum. nam velle malum est forte ex
 nostro defectu. sed q. malus possit perficere malum contra
 bonos deo hoc inspiciente est simile monstrum. Unde qui
 dam philosophus. Non iniuste quiescit. Si deus est un
 de proveniunt mala. et si deus non est unde proveniunt bona.

Nota ex quarto huius duo requiruntur ad aliquem effe
 ctum producendum. scilicet voluntas et potestas. Requiritur
 voluntas quia nullus aggreditur quod non vult. Requiritur
 potestas quia sine potestate voluntas frustratur. q. autem
 mali habent voluntatem offendendi bonos non est mirandum
 sed q. habent potestatem producendi ad effectum suam
 voluntatem deo respiciente est simile monstrum. **Nota** si
 mile monstrum est quod contingit preter intentionem natu
 re. Sicut ergo monstra sunt preter intentionem nature
 sic videbatur boetius q. mala preter ordinem divine pru
 dentie contingerent. quod non videtur rationale. cum deus
 sit summe bonus q. aliquo modo sit causa mali. fieri er
 go mala in mundo deo inspiciente videtur simile monstrum
Nota q. deus non est causa effectiva mali. cum sit summe
 bonus. sed sit causa mali permissiva. quia permittit fieri ma
 lum. et sic exponit auctoritas prophetie. Ego dominus faciens
 omnia hec faciens bonum et creans malum. super permissivum. Ali
 ter dicitur duplex est malum scilicet pene et malum culpe. deus est cau
 sa mali pene quod punit. sed non est causa mali culpe. quia
 hic est qui peccatum non fecit.

Sed si phas fuerit nepharios homines qui bo
 norum omnium totiusque senatus sanguinem pe
 tunt: nos etiam quos propugnare bonis senatuique
 viderant perditum ire voluisse. Sed nunc idem de pa
 tribus quoque merebatur: Adeministi ut opi
 nor quoniam me dicturum quod facturum ve presens ip
 sa semper dirigebas. Adeministi inquam vero
 ne cum rex avidus communis exitii maiestatis cri
 men in albinum delatum ad cunctum senatum ordinem
 transferre moliretur: uniuersi innocentiam senatus
 quanta mei periculi securitate defenderis. Scis
 me hec et vera proferre: et in nulla unquam mei lau
 de iactasse. Adinuit enim quodammodo se proban
 tis conscientie secretum. quoties ostentando quis fa
 ctam recipit fame precium. Sed innocentiam no
 stram quis exceperit euentus vides. Pro vere
 virtutis premii falsi sceleris penas subimus.

Sed si phas sue. Hic Boetius inuehit contra senatum
 qui consensit in suam condemnationem tangendo suam benigno
 lentiam quam habuit ad eos et dicit. Si phas sue. idest po
 namus phas esse nephas. homines idest malos homines
 consulatus qui omnium bonorum et totius senatus. idest ro
 mane civitatis. petunt. idest desiderant. sanguinem. idest mor
 tes: nos etiam voluisse ire perditum. idest ad perdendum. quos
 viderant propugnare bonis hominibus. quos pro et senatum.
 Sed nunc idest nungd. nos idem. scilicet perdere merebatur de
 patribus idest de senatoribus quasi di. non. sed o philoso
 phia meministi ut opinor quoniam me dicturum. idest volente
 dicere. quid. idest aliquid ve p vel. facturum ipsa semp pre
 sens super. existens dirigebas. idest regebas. ergo nec ver
 bis nec factis offendi senatum. meministi inquam philosophia
 verone. idest apud veronam civitatem. cum rex theodozi
 cus avidus existens communis exitii. idest tormenti se
 natorum cum crimen lese maiestatis delatum in albi

num ipse rex moliretur. idest laboraret. transferre il
 lud crimen ad totum senatum. quanta securitate idest tu
 tela. mei periculi defenderim. idest liberaverim innocentiam
 uniuersi senatus. idest totius consulatus. O philosophia
 tu scis me proferre. idest loqui. vera et nunquam me iactasse
 in vlla mei laude. enim pro. quia minuit quodammodo secretum
 conscientie. probatis. idest laudantis se. quoties quis ostē
 tando idest manifestando factum recipit precium fame.
 idest mercedem laudis ab hominibus. Sed tu. p. vides quis
 euentus exceperit. idest liberavit. nostram innocentiam. nos
 subimus. idest sustinemus. penas falsi sceleris. idest fal
 se nobis impositi pro premiis vere virtutis. **Nota** sine
 sene. dolor duplicatur cum ab eo a quo bonum merueras
 malum venit. cum igitur Boetius omnem benivolentiam
 exhibuerit senatoribus grauius voluit de sua offensione
Nota in ciuitate verona cum Albinus esset accusatus de
 graui crimine ita ut viceret reus lese maiestatis. Illud cri
 men rex theodozicus voluit transferre ad totum senatum
 et ipsum damnare. Sed boetius exponens se periculum se
 natum liberavit. **Item** nota q. secretum conscientie est
 virtus que minuit cum aliquis virtuose operatur iactando
 se ut consequatur famam et laudem populi. Unde sene. conscien
 tiam potius quam famam attende. Et dicit. macro. Sapiens glo
 riam suam in conscientia ponit stultus autem in laude huma
 na Unde dicit Iud. qui aliquod donum a deo largitum in laudem
 suam convertit proculdubio virtutem in vicium transire facit.

Et cuius unquam facinoris manifesta confessio ita
 indices habuit in severitate concordēs: ut non
 aliquos vel ipse ingenium error humani: vel fortunę
 conditio cunctis mortalibus incerta submitte
 ret. si inflammare sacras edes voluissim. si sacer
 dotes impio iugulare gladio. si bonis omnibus
 necem struxissim diceremur: presentem tamen sen
 tentia confessum et convictum me punisset Nunc
 vero quingentis fere passuum milibus perculi moti at
 que indefensi ob studium propensius in senatum morti
 proscriptionique damnatur. O meritos de simili
 crimine neminem posse convinci. Cuius dignitate
 reatus ipsi etiam qui detulere viderunt.

Et cuius unquam facinoris. Hic boetius ostendit se perba
 tum ex iudicio severitate et inflexibilitate dicens. Cuius unquam
 facinoris. idest peccati manifesta confessio. idest cuius unquam homi
 nis peccatum manifestum habuit iudices ita concordēs in seve
 ritate. ut non aliquos eorum vel ipse error humani ingenii sub
 mitteret. idest flecteret ad misericordiam vel conditio fortune. id
 euentus fortuitus existens incerta cunctis mortalibus supple
 hominibus submitteret aliquos eorum. Si diceremur voluisse
 inflammare. idest incendere. sacras edes. idest ecclesias. et si
 nos diceremur struxissim. idest percurasse necem. idest mortem
 bonis omnibus. et si diceremur iugulare. idest punire sacer
 dotes impio gladio. tamen pro. sed sententia. idest iudicium
 damnasset me presentem convictus confessus crimine. sed nos
 procul morti. idest abentes quingentis milibus passuum et in
 defensi ob propensius studium. idest propter studium inter
 nos damnatur. idest adiudicatur in senatum morti. quos pro
 et proscriptioni. Et tunc exclamatur dicens. O meritos idest di
 gnos vel beatos. iudicio neminem posse convinci de simili cri
 mine sicut nec ego iuste convictus sum. cuius reat. idest criminis
 dignitate. idest innocentiam. ipsi et viderunt. idest cognoue
 runt. qui detulere. idest accusaverunt me. **Nota** q. iudi
 ces. quandoque mouent ad misericordiam duplici de causa. pri
 mo modo propter errorem humani ingenii. quia humanum in
 genium sepe fallit in iudicio. quia ignorat verum aliqui iuste
 de re sentiat vel non et timens deum ne iudicet mouetur
 ad misericordiam parcendo reo. Secundo iudices mouent ad
 misericordiam propter euentum fortune. qui incertus est homini
 bus quod

bus, quod eni iudex in alio dānat sibi facile p fortunā eue nit. 7 illud debet recordari, sed nulla illaz causarū mouit iudices ad miserandū boe, sed cōcorditer ipm damnabāt.

C Nota q nullus debz dānari etiaz pro crimine q̄tum. cumqz enozmi nisi sit pñs cōuictus: vel crimē i iudicio cō fessus. b. aut cū damnare nō erat cōuictus nec crimē cō fessus 7 erat absens. qz in studio atbeni. sic ergo intuste erat damnatus. **C** Nota q boe. cū damnare distabat a loco iudicii quingētis milibus passū. 7 cū mille passus factū vnū militare. ideo bñ distabat ad quingēta miliaria **C** Nota Boetius dānat? fuit proscriptiōi. **D**ug. dicit. p̄scriptō est iudicialis sententia lata 7 aliquem cui? nomē p̄ scelerē de scriptura tabule enee debebat. **C**ōsuetudo enī roma na fuit qd noīa senatorū quoz p̄silio vrbs romana regeba tur aureis litteris in tabula enea scriberēt. vnde 7 patres cōscripti dicebātur. Et dī proscripti? quasi procul a scri ptura positis. Et sic boetius erat proscriptus: quia nomē suum deletū fuit de tabula enea.

Quam vti alicuius sceleris admixtione susca rent: ob ambitū dignitatis sacrilegio me consciē tiā meā poluisse mentiti sunt: Atqui 7 tu insita no bis omnē rerū mortaliū cupidinē de nostri ani mi sede pellebas: 7 sub tuis oculis sacrilegio phas locum esse nō erat. **I**nstillabas. n. auribus cogi tationibusqz quotidie meis pitagoricum illud.

Enoy benō. i. deo nō diis seruiendū. nec cōue niebat vilissimoz me spirituū presidia captare. quē tu in hanc excellentiam cōponebas vt cōsi milem deo faceres. **P**reterea penetral innocēs domus: honestissimoz cetus amicorū: focer sima chus etiam sanctus 7 eqz actu ipso reuerend⁹ ab omni nos criminis huius suspitione defendunt.

Quam vti. 7c. **H**ic boetius expurgat se de quibusdā ob iectis. scdo ostendit vnde sumpta fuit rō obiectionis. scda ibi. **S**o nephas. **C** Nota boetio obiciebat q ipse vsul arte nigromantica sacrificaret demonibus pro dignitati bus acqrendis. de hoc boe. excusat se dicens. Quas sup meam dignitatem. vti pro vt. suscaurent. idest denigrarent admixtione alicuius sceleris: mentiti sunt meam polluisse conscientiam sacrilegio. idest demonum obsequio ob am bitum. i. propter cupiditatem dignitatis acquirēde atqz p̄ certe. tu insita. i. inferta. nobis pellebas de sede. i. de lo co. omnem cupidinē. i. omnem cupiditatem rerum mor talium. 7 sub tuis oculis non erat phas esse locum sacrile gio. i. cultui demonū. qz pro 7. tu instillabas auribus qz pro 7 cogitationibus meis illud pitagoricū deo non diis seruiendum. nec conueniebat me captare. i. optare. p̄sida. idest aurilia. vilissimozū spirituū. idest demonum. quez tu componebas. i. locabas. in hanc excellentiā ut consim lem deo faceres. p̄trea innocens penetral. i. vxoz domus me. cetus idest multitudo honestissimorum amicorum. Et focer simachus sanctus 7 eqz reuerendus ipso actu de fendit nos ab oi suspitione huiusmodi crimis. **C** Nota q consuetudo inuidorum est cum non p̄t alicui suam p̄bita tem auferre nitātur ipsam saltem aliquo vicio denigrare. Et sic fama. boe. denigrata fuit vicio sacrilegii. **C** Nota q sacrilegium est sacrē rei furus. 7 ponitur sacrilegus p homine scelerato. etiam sacrilegium est cultura demonū siue. idolorū. **I**nde sacrilegus. i. ydoloroz 7 sic capitur in p̄ posito. **C** Nota q ambitus media p̄ducta est cupiditas honoris. **S**ed. ambitus media correpta est circuitus. 7 pri mo capis hic. **C** Nota q p̄bia repellit omnez cupiditatē bonorū exterioroz quod scribit in. i. li. de plantis. q p̄bia tria inducit. i. mentis illustrationē. felicitatis appetitū. 7 mollis affluentie contemptū. **C** Nota. p̄bia facit hominē

similē deo. non similitudie omnimoda. sed p̄cipatiua. ita qz homo p̄cipat aliquid conditionis diuine. f. intelligentie **U**nde sene. **H**oc mihi p̄bia p̄mittit q me parē deo reddat 7 alibi dicit. **C**ir speculatiū? est q̄si de? in hūano corpore hospitat? **C** Nota sacrilegiū nō habz locū sub ocul. p̄bi losophie. qz p̄bia p se oīa agenda 7 faciēda ordinatissime disponit et nō p̄mittit hominē ad vana declinare. qz dicit tullius in li. de finibus bonoz 7 maloz. p. a supstitione liberat. metu mortis nō cōturbat. 7 est supstitio vana reli gio. i. idolorū cultura. **C** Nota penetral. est secreta camera vel locus secretus interior in domo vel in templo. vbi re ponūt clinodia vel aliqua talia. 7 ponit hoc p vxore boe tii p methaphorā ponēdo continens p cōtēto qz ipsa con suevit morari in penetrali. **C** Nota q symachus fuit qdā nobilis romanus 7 focer boetii cui? filiaz boe. duxerat no mine elphe. qui symachus non fuit tantū scīs interior in affectu. sed etiā reuerēdus in exteriori actu sic dicit. boetii?

Sed o nephas. **I**lli vero de te tanti criminis capiunt fidem. atqz hoc ipso. v. debimur affines fuisse maleficio: qz tuis instituti moribus imbuti disciplinis sumus. **I**ta non est satis nihil mihi profuisse tuam reuerentiam. nisi vltro tu potius mea offensione lacereris.

Sed o nephas. **H**ic boetius ostendit vnde fuerit rō sumpta obiecti criminis. qz ex ipsa p̄bia cui deditus erat. **U**nde dī cit exclamando. **O** nephas illi sup. mali capiūt fidem tāti criminis de te o p̄bia atqz hoc. i. propter hoc. videbimur fuisse effines maleficio sacrilegii. qz nos sumus imbuti. i. instructi. i. iis disciplinis. i. doctrinis. 7 sumus instituti. i. informati. tuis moribus. ita non est satis tuā reuerentiam nihil mihi p̄fuisse. nisi vltro. i. spōte tu potius lacereris ab illis mea offensione. hoc dicit boe. pro tāto. qz iniuria ei sū sibi p̄ p̄biam. ideo magis iniuriati sunt p̄bie qz sibi

C Nota q̄ boe. vacabat studio. fugiebat cōfortia stultorū 7 querebat secreta loca p̄ studiū. ideo putabant ipm lo qui cū demonibus 7 eis sacrificare. **C** Itē qz bo. fere om nia que volebat facere sua sapiētia faciebat. ideo putabāt eum demonē habere familiarem sibi obsequentem sicut apulegius opinatus ē de socrate qz haberet familiare deū de quo fecit librū quē intitulauit de deo socratis.

At vero hic etiam nostris malis cumulus acce dit: q̄ estimatio plurimorum non rez merita s3 fortune spectat euentum: eaqz tantum iudicat eē p̄uisa: que felicitas cōmēdauerit. **Q**uo fit: vt exi stimatio bona prima omnium deserat infelices **Q**ui nunc populū rumores: q̄ diffone multipli cesqz sententie: piget reminisci. hec tantū dixerī ego vltimam esse aduerse fortune sarcinā: q̄ dū miseris aliqd crimen affigit: que perferunt me ruisse credunt. **E**t ego siquidem bonis omnibus pulsus: dignitatibus erutus: existimatione fedat us beneficium tuli supplicium.

At vero hic etiam **H**ic boetius ostendit se esse p̄turbatū ex fame sue lesione dicens hic cumulus. i. augmētatio. acce dit nostris malis q̄ existimatio. i. iudiciū. plurimorū. i. vul garium non spectat. i. non respicit. merita rez sicut homo meret. s3 spectat euentū fortune. i. iudicat boīez s̄m qz for tuna se h3 circa ipm. 7 ea tantū iudicat vulgus esse p̄uisa a deo que p̄mēdauerit fecilitas. i. p̄spa fortuna. quo fit. i. ex quo sequit. vt existimatio bona deserat infelices. vñ me piget. i. tedet. reminisci qui nunc sint rumores ppli de me. 7 q̄ multiplices qz p̄ 7. diffone. i. discordātes senten tie sint de me. nā quidam dñt me rez esse. quidā nō. **H**oc tm̄ dixerī. i. volui dixisse vltimā esse sarcinā. i. grauissimū

scat minus. sed cū luna ē l ista pte celi in q̄ est sol sicut p̄tin-
 git in coniunctiōe. tunc supior ps q̄ est vsus solē est illuīa-
 ta. ⁊ inferior ps q̄ est vsus nos ē obscurata. ⁊ tunc nihil vi-
 demus de luna. sed cū incipit elōgari a sole tūc ps elonga-
 ta incipit modicū appere nobis. ⁊ tūc dicim⁹ eē nouilunū
 ⁊ q̄ntoplus elōgat⁹ r̄atopl⁹ appet nobis illuīata. **C** Nota
 bo. dicit solē eē frēm lune q̄ fm fabulas iupiter ꝑcubens
 cū latona genuit ex ea duos gemellos. s. p̄bebū q̄ d̄f sol. ⁊
 dianam q̄ d̄f lūa. ⁊ sic h̄z fabulas sol ē frater lune. **C** Nota
 stella que de vespe seq̄ solē ⁊ de mane ꝑcedit. h̄z diuersa
 nota. p̄ p̄ vsūm. Lucifer auroza ven⁹ vesper⁹ hesper⁹ idē
 Quō āt sit possibile q̄ eadē stella d̄ vespe sequat⁹ solē ⁊ de
 mane ꝑcedat. dicūt. aliq̄ q̄ hoc n̄ p̄tingit i vna ⁊ eadē pte
 anni. s̄ in diuers. d̄nt. n. q̄ i estate seq̄ solē: ⁊ in hyeme ꝑ-
 cedit: s̄ hoc ē d̄ oēs auctores dicēt. hoc eē i eodē tpe āni
 Alii d̄nt q̄ mercuri⁹ ⁊ ven⁹ sint stēlle filis coloris ⁊ q̄ntita-
 tis q̄ vna q̄nq̄ seq̄ solē alia ꝑcedit. ⁊ sic v̄f eē vna stella
 que seq̄ ⁊ ꝑcedit. s̄ hoc n̄ ē. **D**ug. dicit q̄ ven⁹ ē altior so-
 le ⁊ loq̄ fm antiq̄s astrologos. q̄ locaueit venerē. s̄. solē
 cū igit p̄tingit q̄ ven⁹ ⁊ sol simul veniūt ad occasu. q̄ ve-
 n⁹ ē altior diuiti⁹ videt i sero q̄ sol. eadē rōne citi⁹ videt i
 mane q̄uis cito discurrant nam citi⁹ vident⁹ ascendētia
 remota q̄ p̄pinq̄ ⁊ diuitius vident⁹ descendētia remota q̄
 p̄pinq̄. licet eq̄li motu incedāt. S̄z moderni astrologi
 locant venerem sub sole Alii. dicūt q̄ vna est stella q̄ vno
 tpe sequit solem alio tpe ꝑcedit. Et dicūt fm ptolomeū q̄
 illa stella habet epiciclū in cui⁹ circūferētia deferēt corpus
 eius. Est āt epiciclus circul⁹ puus cui⁹ centz ē in circūfe-
 rētia orbis deferētis. nūc āt ē ita q̄ epicicl⁹ veneris semp̄
 ē cū sole ita q̄ si p̄trahat linea a cētro terre ꝑ cētz epicicli
 veneris ad firmamētū eadē linea trāsibit ꝑ cētrum sol. vel
 non multum distabit ab eo. cū autem venus ferat⁹ in cir-
 cuitu epicicli aliq̄n erit in eadem linea cum sole: aliq̄n ꝑce-
 dit aliq̄n seq̄. Item mora solis sup̄ orizontem facit diē
 cū dies sit latio solis sup̄ terrā mora āt solis sub orizonte
 facit noctē. ⁊ q̄ sol longiorē facit moram tpe estiuāli sup̄
 orizontem. ⁊ breuiorem sub orizonte. ideo dies estiuales
 longiores sunt noctibus. in hyeme autem fit econuerso ꝑ-
 p̄ter quod dies hyemales breuiores sunt noctibus.

Tua vis varium temperat annum.

At quas boree spiritus aufert

Reuehat mitis zephirus frondes:

Queqz arcturus semina vidit

Sirius altis vrat segetes.

Nihil antiqua lege solutum.

Linqvit proprie stationis opus.

C tua vis va. r̄c. **H**ic bo. cōmendat regimen diuine pu-
 dentie magis circa terrestria. s. circa ptes. anni. dicens **O**
 de tua vis. i. virt⁹. t̄pat. i. ordinat variiū annū. i. diuersas
 ptes āni. ut mitis zephir⁹. i. vent⁹ vernalis. reuehat. i. re-
 ducat frōdes q̄s aufert. i. distribuit sp̄s boree. i. flat⁹ bor-
 ree. et tua vis t̄pat. ut q̄qz. i. q̄cūqz semina vidit arctur⁹ illa
 stella: illas altas segetes. i. longas segetes. vrat sirius. i.
 stella canicula tpe estiuāli. ⁊ subdit. **N**ihil solutū. i. segre-
 gatū. antiq̄ lege. i. eterna lege diuine puidentie. lingt. i. dere-
 liq̄t op⁹ p̄prie statid̄is. i. ad qd̄ opandū est statutū. **C** Nota
 ta q̄ q̄ntor sunt ptes. āni. ver. hyems. autūnus. ⁊ estas.
 In vere flat ventus q̄ dicit⁹ zephirus q̄ est collateralis fa-
 uonif. ⁊ q̄ status eius est lenis: iō dicitur mitis ⁊ produ-
 cit viridia. In hyeme ⁊ maxime in principio viget status
 boree. q̄ est ventus collateralis aqlonis cui⁹ status est for-
 tis ⁊ frigidus. ⁊ destruit viridia dēndādo arbores. **C** Nota
 ta q̄ arcturus est stella circa maiorem vrsam q̄ dicitur vi-
 dere semina. q̄ tpe sui ortus. quō orit⁹ cum sole tunc semi-
 natur sicut in autūno. **C** Nota. sirius ē stella q̄ alio nomi-
 ne d̄f canicula. ⁊ d̄f sirius a firē qd̄ ē tractus ꝑ lōgū trac-
 tum caloris. apparet cū sol ē in cācro. ⁊ d̄f vrere segetes
 i. maturare. **C** Nota. d̄ arcturo dicit yfido. i. li. ethimol.

arctur⁹ ē sid⁹ post caudā maioris vrsē positū. ⁊ orit⁹ tpe ati-
 tūnali. sed vegeti⁹ dicit arcturum oriri post idus septēbref
 17. klās octobris. Itē dicit yfido. canicula ē stella ⁊ d̄f sirius
 q̄ estiuis mētib⁹ in medio centro celi ē. ⁊ iuncta cū sole du-
 plicat. calor eius. ⁊ dissoluitur corpa a qua stella d̄f d̄f
 es caniculares in quibus moleste sunt purgationes.

Omnia certo sine gubernas.

Hominum solos respuis actus.

Merito rector cobibere modo.

Nam cur tantas lubrica versat

Fortuna vices. premit insontes

Debita sceleri noxia pena.

At peruersi resident cello

Adores solio: sanctaqz calcant

Iniusta vice colla nocentes.

Latet obscuris condita virtus

Elara tenebris. iustusqz tulit

Crimen iniqui.

Nil periuria: nil nocet ipsis

Fraus mendacii compta colore.

Sed cum libuit viribus vti.

Quos innumeri metuūt populi.

Summos gaudent subdere reges

C Oia certo si. r̄c. In ista pte boe. tangit actus hoim nō re-
 gi a puidentia diuina s̄z derelictos regimi fortune dicēs.
O deus tu gubernas oia certo sine. i. certo ordine ad finē
 ⁊ respuis. i. sp̄nis regere solos act⁹ hoimz. g. o rector de-
 tu merito cobibere. i. coereas. cur lubrica fortuna. i. ista
 bilis fortuna versat. i. vertit. tātas vices. i. alternationes
 q̄ ipsa p̄mit insontes. i. innocētes. noxia pena debita scele-
 ri. i. hoī scelerato. ⁊ pueri mores. i. hoīes pueri in morib⁹
 resident in cello solio. i. alto loco. ipsi nocentes. i. mali cal-
 cant scā colla. i. colla scōz hoimz iusta vice. i. iusta alter-
 natiōe. q̄ sancti poti⁹ deberēt calcare colla nocētū q̄ ecō-
 uerso. ⁊ clara virtus. i. homo clare virtutis. latet condita.
 i. abscondita. obscuris tenebris. i. ab hoibus vicio obscu-
 ratis. ⁊ iust⁹ homo tulit. i. sustulit. crimē iniqui hoīs. ⁊ ꝑ-
 iuria nil nocent ipsis iniqs. ne fraus compta. i. ornata.
 mendacii colore. i. falsa apparentia nocet ipsis. s̄z cū pra-
 uis libuit vti viribus. i. exercere vires. quos prauos me-
 tuunt innumeri ppli. i. vulgares. tunc ipsi gaudēt subdere
 i. suplantare summos reges idest bonos ⁊ sapientes quo-
 rum est regere ⁊ alios gubernare. **C** Itē deus oia guber-
 nat certo sine. q̄ dicit cōmentator. iō. meth. Deus est mē-
 sura omnium ⁊ regula ⁊ infallibiliter verum metrū. ⁊ cō-
 mentator dicit primo celi ⁊ mundi. Entia diuina nos gu-
 bernant ⁊ regunt ⁊ nobis sunt quasi finis. **C** Item illud
 quod est sapientissimū regit certo sine cum sapientis ē rege-
 re. sed deus ē sapientissimus eo q̄ sapia a deo ꝑcessit. v̄f
 scriptura. Ois sapia a deo est. **C** Nota boe. vidit in mun-
 do bonos deprimi et malos exaltari. cum tamē poti⁹ fie-
 ret ecōuerso. Ideo sibi videbat q̄ actuset opatidēs hoimz
 non regerent a deo. sed magis a fortuna que hūc hūlliat
 ⁊ hunc exaltat. Ideo boetius deo conquerit.

Diam miseras respice terras:

Quisquis rerum federa nectis.

Operis tanti pars non vilis

Homines quatimur fortune salo.

Rapidos rector comprime fluctus.

Et quo celum regis immensum

Firma stabiles federe terras.

C Oia; mi. r̄c. **H**ic boe. rogat ut deus regat actus hoim.
 ⁊ homines sicut regit celum. d. O quisquis deus es tu q̄

nectis. i. coniungis. federa. i. concordias rerum: respice
 miseras terras. i. hoies in terris habitantes. Nos enim
 hoies nō sum? vilis pars sed valde nobilis tanti tui opis.
 i. mundi. nos q̄timur. i. concutimur. salo. i. mari. et amari-
 tudine fortune. ideo tu deus comprime. i. refrige. rapi-
 dos fluctus. i. magnos impetus fortune. et eo federe. i. re-
 gimine. quo regis imensum celuz firma. i. roborata. sta-
 biles terras. i. homines stabiles in terra. **Nota** boe. vī
 est hominem non esse vilem partem mundi. q̄ scribitur
 in prologo li. de pomo arit. Homo est dignissima crea-
 turarum similitudo oim ad imaginem dei factus. et secun-
 do de aia. quodāmodo aia conuenit cum oibus creaturis
 euz angelis in intelligendo: cum brutis in sentiendo. cum
 plantis in vegetando. cum lapidibus in essendo. **Nota**
 bo. comparat fortunam salo. i. mari. Sicut enim nauis
 vndis marinis iactatur in altum nunc: et nunc in profun-
 dum. sic homo per fortunam nunc in prosperitate leuā
 nunc in aduersitate deicitur.

Prosā quinta primi libri.

Ec vbi continuato dolore delatraui. il-
 la vultu placido: nihilq; meis questi-
 bus mota. **P.** Cum te inquit mestum
 lacrimantēq; vidissem illico miserum
 exulemq; cognoui. Sed q̄ longinquum esset eri-
 lium. nisi tua p̄didisset oratio nesciebā. Sed tu
 q̄ p̄cul a patria non quidē pulsus es: sed aber-
 rasti. Et si te pulsus existimari maus: te potius
 ipse pepulisti. Nam id quidem de te nunq; cuiq;
 p̄bas fuisset. Si enim cuius oriūdu sis patrie re-
 miniscaris: non vti arbeniensium quondā multi-
 tudis imperio regit: sed eius vnus dñs ē et vnus
 rex: vnus et princeps qui regit eā. Qui frequētia
 ciuiū non depulsiōe letat. Cuius agi frenis atq;
 obtemperare iustitie summa libertas ē. An igno-
 ras illam tue ciuitatis antiquissimā legē: qua sanc-
 tum est ei ius exulare non esse q̄squis in ea sedem
 fundare maluerit. Nam qui vallo eius ac muni-
 mine continetur: null? metus est ne exul esse me-
 reatur. At quisquis inhabitare eam velle dese-
 rit pariter desinit etiam mereri.

Prosā quinta primi libri.

Ec vbi continuato. **Hic** incipit quinta p̄sa hu-
 ius primi in qua boe. ostendit quō p̄bia se habuit
 ad suam querimoniam et quid ex ea cognouerit
 . 2. p̄bia quedam dicta Boetii irrationabilia
 p̄uipendit. 3. sub breuitate recolligit ea q̄ ipsuz
 boetium p̄turbant. 4. p̄bia dat modum remedendi ipsuz
 boe. secunda ibi. Itaq; non tam me loci huius. tertia ibi.
 Et tu quidem de tuis. quarta ibi. S; qm̄ pluribus. Dicit
 primo postq; ego bo. delatraui. i. contra rōem locutus
 sum. hec. sup. p̄dicta p̄tinuato dolore. i. assidua turbatō
 ne. illa. sup. p̄bia placido vultu nihil mota. i. irata. meis
 questibus. de meis querimoniis. inquit. i. dixit. Lū. i. qm̄
 ego vidissem te boe. mestū. i. tristem. q; p̄ r. lacrymantē.
 i. stentem. illico. i. statim cognoui te miser. q; p̄ r. exulem
 . i. patientem exilium. sed q̄ longinquum. i. remotum. esset
 illud exilium ego nesciebam. i. ignorabam. nisi tua orō
 i. fmo. mibi p̄didisset. i. reuelasset. s; tu sup. bo. qdē p̄ cer-
 te. n̄ es puls? q; p̄cul. i. valde remote. a p̄ria. i. a iudicio ra-
 tionis. sed aberrasti. i. deuiaasti. at p̄ sed. si te maus. i. ma-
 gis vis. existimari. pulsus a patria potius sup. tu ipse pe-
 pulisti te. **Bo.** Nam pro q; quidem p̄ certe. id sup. repe-
 lere te a p̄ria nunq; fuisset p̄bas. i. licitum. cuiq; sup. bol-

mini. Si enim remiscaris. i. recorderis. cuius patrie. i. de
 qua patria sis oriundus. i. natus. non vti pro sicut. sup. ci-
 uitas arbeniensium quondam regitur. imperio. i. ex prece-
 pto multitudinis. i. multoz rectorū. seq̄ grecū qd̄ nū va-
 let in latino. sed vnus est dñs et vnus rex: vn? et princeps
 qui letat. i. gaudet. de frequētia idest frequēti inhabitatio-
 ne. ciuium. i. incolarum. et non de pulsione. cui? regis agi
 . i. duci. frenis. i. p̄ceptis. atq; p̄o. et obtemperare. i. obedi-
 re. iustitie summa est libertas. An pro nunquid. ignoras
 illā antiquissimā legē. i. statutū. tue ciuitatis. i. recte rōnis. q̄
 sancitum est. i. confirmatū est ius non esse. i. ad eum non
 pertinere exulare. i. exilium pati quisq;. i. quicūq;. maluerit
 . i. optauerit. fūdare. i. locare in ea citate se. i. habitationē
 suam. nam pro q; q̄ continetur. i. comprehenditur vallo
 ac munimine eius sup. ciuitatis. nullus metus. i. timor. ē
 illi ut mereat esse exul. at pro sed. quisquis deserit. i. ces-
 sauerit. velle inhabitare eam ciuitatem pariter desinit etiam
 mereri. i. meritum consequi. **Nota** q; delatrare proprie
 est canum. in proposito autem delatrare est vrgente dolo-
 re rōem loqui. et sic boe. q; dixit actus hoium non regi
 a deo contra rationem loquebat ergo dixit se delatrare.
Nota non est hois sapientis moueri ex his q̄ dicuntur
 ab insipiente contra rōem. sed magis debet insipientem
 instruere et ipm̄ p̄solari ergo philosophia nō fuit mota ex
 q̄stibus boetii. sed magis ipm̄ p̄solabatur. **Nota** p̄bia
 cognouit boetium esse miserum et exulem: miser est ille cu-
 ius animus sequitur mutationem rez ipaliū ita q̄ extolli-
 tur in p̄speris. et deprimit in aduersis. Exul in proposito
 est ille non qui mutat regionem sed q̄ agit p̄ rōem. **Nota**
 ta q; per lacrimas p̄t cognosci q; rō hois est turbata. s; q̄
 q̄tum turbata sit non cognoscitur nisi sermone volentis
 ergo dicit p̄bia lacrimis cognoui te esse exulem. sed quā-
 tum esset exilium nesciebam: nisi tua orō mibi prodidisset
Nota. ille pulsus est a p̄ria qui oīno rōnem amittit. sed
 ille aberrat qui infra patriā in aliquo rōez retinet et in ali-
 quo amittit. **Boe.** autem non erat pulsus procul a patria.
 quia non totam rationem amiserat. credebatur enī omnia
 regi a deo. sed in hoc aberrabat q; actus hominum a deo
 regi non putabat. **Nota** de patria hois q̄ ē recta rō lo-
 quit. sc̄. in de remediis fortuitoꝝ dicens p̄ria ē vbiq; q̄
 hō. bñ ē. illud autē qd̄ bñ i hoies est nō in loco ē: in hois
 in quā p̄tate ē. si sapiens ē nō pegrinat. si stultus exulat
Nota a patria rōis nullus boetium expulit nisi ipse sc̄p̄
 q; bo. si alieno ipetu s; p̄prio defectu terminos et limites
 rōnis exiuit. **Nota** ta citas arbeniēsiū regebāt ipio multē
 tudinis. primo. n. ā regebāt reges. postea. succedente ipe
 principes: tādē p̄ regimine ei? singulū annis eligebant. s; s;
 sapientes. s; patria rōnis tū vno principe regit. i. deo q̄
 est regla recte rōis. **Nota** hō dñ oriūdu a patria rōis i
 q̄tum aia ei? intellectiua. q̄ vñ recta rōne a deo oritur.
Nota intm̄ hō manet in patria rōis i q̄tū deo subicitur
 et legi dñe: et q; deus in subiectione suoꝝ delectat. iō le-
 tatur in multitudine ciuiū et si in expulsiōe eoz. **Repellit**
 at aliquis a patria rōis a deo rebellādo et a recta rōe rece-
 dendo. **Nota**. qui obēpat se deo ē summe liber. q; in-
 q̄tum aliquis agit fm̄ rectā rōez intm̄ ē liber. s; p̄ obtem-
 perare se deo hō marie agit fm̄ rōez. g. tal marie liber ē.
 vñ se. s; epla. dicit. Queris q̄ sit libertas. libertas vā est
 nulli rei p̄ter q̄ deo fuisse. eq̄nimiter prosa et aduersa fer-
 re et fortunam in equū ducare. nota q; a citate rōis nullus
 exulat nisi p̄ affectionē ipaliū. tal ar affectio ē voluntaria
 et iō sola voluntate aliquis exulat a tū citate et q; talis affe-
 ctio non potest hominē occupare q̄ diu ē infra terminos
 recte rōnis: iō dicit p̄bia. nam qui vallo eius. r̄.

Itaq; non tā me loci hui? q; tua facies mouet
Nec bibliothecę potius comptos eboꝝ ac vi-
 tro pietes q̄ tue mentis sedē regro. In qua nō
 libros sed id qd̄ libris p̄ciū facit: libꝝ quondā
 meoz

meoz snias collocavi. Et tu quidē de tuis in cōe bonū meritis vera quidem: s; p̄ multitudine ge storū tibi pauca dixisti. de obiectorū qdē tibi vel honestate vel falsitate cūctis nota memorasti. d̄ sceleribus fraudibusq; delatorū recte tu quidez strictiq; attingendum putasti: q̄ ea melius vberi usq; recognoscētis oia vulgi ore celebrentur. In crepuisti et vehementer iniusti factum senatus. de nra et criminatione doluisti. le se quoq; opionis damna fleuisti. Postremo vō aduersus fortunam dolor incāduit: d̄q̄stusq; n̄ equa meritis p̄mia compēsari: iextremo muse scuiētis ut utiq; celum terras quoq; par regeret vota posuisti.

¶ Itaq; non tam. r̄. Hic p̄bia quedam dicta irrōnabilia bo. p̄uipendit di. Et quo aberrasti a patria rōis. itaq; p̄ ḡ non tam. i. non tm̄. facies. i. dispositio. huius loci. i. exi lii. q̄. i. q̄. tua facies. i. interior dispō mentis tue. mo uet. i. p̄urbat. me p̄bias q̄ diecta ē aduersitate fortunē. r̄ q̄ superius p̄stus fuit de carentia bibliotece libroruz. istā carentiam p̄uipendens p̄bia di. Hāc ego p̄bia requiro. i. iuestigo parietes bibliotece. cōptos. i. ornatos eboze. i. ossibus elephantum: ac pro etiam. vitro. i. gemis precio sis. q̄. i. in q̄tū. sup. ego requiro sedez. i. tranquillitatē tue mētis. in q̄ mēte non collocavi. i. si posui libros sed id. i. illud q̄ facit pretium. i. p̄ciositatem. libris. i. snias meo rum librorum. ¶ Nota q̄ Boetius supra conquerendo de statu suo solum deplangit incommoda corporalia nō curans delectionem animi sui. Unde philosophia con tra hoc solum deplangit sui animi delectionem r̄ incōmo da corporalia p̄uidēdit. r̄ q̄ sup̄ius q̄rta prosa dixit Boe tius. Nunq̄ non mouet te facies huius loci. Ideo p̄bia hic sibi r̄ndēs dicit. multo plus moueor propter animi tui delectionem q̄ p̄ locum exiliū in quo existi: homo enim fortis aīo oī loco vitur pro p̄bia. Cū Quidius in lib. de falsis. Oē solum forti p̄bia est piscibus equoz. r̄ qa etiam conquestus fuit de bibliotheca r̄ndet p̄bia q̄ ip̄a potius deplangat snias libroz quas per obliuionem perdidit q̄ carentiam bibliotece r̄ librorum. ¶ Et tu quidez de tuis Hic p̄bia sub breuitate recolligit que Boetium perturba uerunt dicens. Et tu Boeti dixisti vera de tuis meritis. i. factis. in cōe bonum r̄ propter oīum hoīum utilitatem. s; sup. dixisti pauca sup. beneficia. tibi euenisse pro multitu dine gestorum idest factorum tuorum. r̄ tu memorasti. i. recitasti. nota. idest manifesta cunctis hominibus de ho nestate. idest de saluatione senatus. vel falsitate. idest com pilatione falsarum litterarum. obiectorum. i. imputatorū tibi. quidem pro certe. tu strictim putasti. i. existimasti. at tingendum sup. esse recte. i. rationabiliter. de sceleribus. i. de vitis. q̄ pro. r̄ fraudibus. i. deceptionibus. delatorū i. accusantium. q̄ ea. i. oia ista. celebrent. i. memorentur melius. q̄ pro. r̄ vberius. i. copiosius. ore. i. sermone. vul gi recognoscentis. i. memorantis oia. etiam tu Bo. incre puisti. vehementer. i. fortiter. sc̄m. i. opus. iniusti senatus sup. totius. r̄ tu etiam doluisti de nostra criminatione. i. v̄p̄atōe. r̄ etiā tu fleuisti. i. d̄fleuisti dāna. i. crimina. le se op̄nōis. i. immaculate fame tue. Postremo. i. vltimo dolor incanduit aduersus fortunam. i. contra fortunam: q̄ pro r̄ sup. tu. Boeti conquestus es non compensari. i. q̄ tribul. equa. i. digna premia. meritis. i. pro meritis. In ex trō. i. i fine. sculētia muse. i. furietis metri. tu posuisti. i. doisti vota. i. p̄ces. q̄ ea par sup. diuine p̄uidētie. rege ret. terras. i. hoies terrenos utiq; pro sicut regit celum. ¶ Nota q̄ ista oia fuerunt causa perturbationis mentis. Boe. r̄ p̄tractant ea in q̄rta p̄sa r̄ in fi. metri. o stelliferi.

¶ Sed qm̄ plurimus tibi affectuuz tumultus icu

buit. diuersumq; te dolor ira meroz d̄strabūt: vti nunc mentis es: nondum te validiora reme dia contingunt. Itaq; lenioribus paulisper vte mur: vt que in tumorem perturbationibus influē tibus induruerant. ad acrioris vim medicami nis recipendam tactu blandiore molescant.

¶ Sed qm̄. Hic p̄bia dat modū medendi ip̄m Boe. d̄cēs Sed quoniam plurimus tumultus. i. valde magna multu tudo affectuum. i. passionum. incubuit. i. institit tibi. r̄ do loz ira r̄ meroz. i. tristitia. d̄strabunt te diuersum. i. ad di uersa. sup. ideo vti pro sicut. nunc mentis es. nondum con tingunt. i. respiciunt te. validiora remedia. i. fortiora medi camenta. itaq; nos vtemur paulisp. i. modicum. leniori bus sup. remediis. vt ea que induruerunt. i. indurauerunt in tumorem. i. inflaturaz. perturbationibus. i. tristitiis ad influentibus. i. euenientib; r̄ vt illa mollescant. i. mollia fiant. blandiore tactu. i. leniori medicina. ad recipendam vim acrioris. i. fortioris medicaminis. ¶ Nota q̄ Boe. fuit d̄stractus multitudine affectionum. i. ira merore r̄ dolore. Nam ira trahit hōsem ad vindictam dolor ad de sperationem. meroz ad totius mentis aggranationez idco dicit p̄bia q̄ sua p̄urbatio iam non possit sustinere fortio ra remedia. sed velit sibi adhibere lenia vt p̄ talia p̄patus r̄ dispositus p̄ter posset p̄cipe remedia acriora.

¶ Adetrum. sextum primi libri.

Cum p̄bebi radis graue
Laneri sydus inestuat:
Tum qui. larga negantibus
Sulcis semina credidit.

Elusus cereris fide
Quernas pergat ad arbores.
Nunq̄ purpureum nemus
Lecturas violas petas.
Cum seuis aquilonibus
Stridens campus inborruit.
Nec queras auida manu
Aernos stringere palmites:
Auis si libeat frui
Autūno potius sua
Bacchus munera contulit.

¶ Adetrum sextum primi libri.

¶ Cum p̄bebi. radis graue. Hic incipit. sextum metrum huius primi qd̄ dicit̄ metrum glico nium ab inuatore coriambicum a pede pre d̄stante. Est autē coriamb; pes q̄stans ex p̄ ma r̄ vltima longa et duabus mediis breuib; Cū primus pes huius metri est spondeus. secundus coriā bus r̄ loco eius aliq̄ ponitur iambus q̄ constat ex prima breui r̄ vltima longa. In B ḡ metro p̄bia p̄bat d̄ctū suū per exempla. Dic enim q̄ Boe. pro nunc non p̄uenirent remedia fortia. s; alio tpe. probat ḡ q̄ oia regrat tps de terminatum r̄ si fiant ex suum tps non p̄sperant. r̄ B p̄ bat tribus exēplis. sc̄do. tangit tpa nō permisceri q̄ deus d̄stinct. ibi. Signat tpa. Primū exēplum est de semine qd̄ si seminat non debito tpe nō p̄fert fructum. Ut si q̄s seminare in Julio vel in augusto. vñ d̄c̄ sic in l̄sa. Cum pro q̄s. graue sydus cancri illius signi. inc̄stuat. i. tardescit radis p̄bebi. i. solis. t̄. i. illo tpe q̄ credidit. i. cōmiste. lar ga semina. i. copiosa semina. sulcis. i. cauernis. terre. negā tib; sup. sp̄e messis. talis elusus. i. frustrat; fide. i. b̄nficio cereris. i. dec frugū. p̄gat. i. accedat. ad arbores q̄rnas. i. quercuū. r̄ v̄cat̄ fructibus eaz. Tūc ponit sc̄oz exēplū B

floribus q̄s h̄o frustra q̄rit tpe hyemali cū tps eorum sit in vere Uñ dicit in l̄ra. Tu lecturus. i. collectur⁹ violas. tales flores nunc p̄tas. i. accedas purpureū nemus. i. floridam siluam. cum idest q̄n. campus stridens. i. sonans cāpus inhorruit. i. horribiliter appuit. seuis aglonibus. i. crudelibus ventis hyemalibus Tunc ponit tertium eremplum et est de vuis q̄ mature sūt in autūno et id frustra q̄ratur tpe vernali. Uñ dicit in l̄ra. si libeat frui vuis si q̄ras auida. i. cupida manu stringere vernos palmites. i. vernalis vites. q̄ bacchus deus vini. potius ptulit sua munera. i. vvas autūno. i. tpe autūnali. C Nota q̄ sydul cancri. d̄ graue. q̄ sole exite in cancro hoies grauat nimio calore q̄ tpe nō ē seminandū. q̄ ad h̄ q̄ semen choalefcatur. regrit humor q̄ calore solis feruido tpe resoluit et euaporat. C Nota fm fabulas cū pluto rapuerat p̄serpinā m̄ eius ceres q̄rēs ip̄az i terris et si iuēis denegauit hoib⁹ bñficiū frugū. et tūc hoies p̄gebāt ad arbores q̄rcuū et cōdebat glādes. et sic loquit. p. in l̄ra. C Mo. de h̄ q̄ dicit stridens cāpus dicit hu. q̄ strideo des. vel stridio dis. est fortiter sonare vel dentes concutere.

Signat tempora propriis
Aptans officiis deus.
Nec quas ipse coercuit
Adsceri patitur vices:
Sic quod precipiti via
Certum deserit ordinem:
Letos non habet eritus.

C Signat tpa p. Dic ostendit p̄bia tpa si p̄miscere q̄ deus ostendit dicens. Deus signat. i. ornat. tpa aptas ea p̄p̄tis officiis nec tpe de⁹ parit misceri vices. i. alternatōes temporum ita q̄ tps vni officio deputatū p̄ueniat alteri q̄s vices temporū ipse coercuit. i. distinxit. et addit sic q̄rēs aliq̄ tpe non debito frustratur in q̄rendo. sic illud quod deserit certum ordinem p̄cipit. i. festina via. illud non h̄ letos eritus. i. p̄spey euentum. sic a sili si p̄bia relicto debito tpe ministrasset boetio fortem medicinā: nō fuisset p̄sp̄gata i medicando ip̄m. C Mo. q̄ p̄ debitū ordinē res p̄uant in suo eē et i sui nā. et q̄ deficit ab ordine et deficit ab eē. vñ boe. q̄rto h̄ sc̄da p̄sa. Est. n. q̄d retiet ordinē seruatur nāz q̄d vō ab h̄ deficit: eē q̄d i sua nā sūt ē d̄relliq̄. pp q̄d debet ordo in obus ē obseruāndus. vñ poeta. ē ordo sūma limes sapiētis i arte. ergo d̄c p̄bia q̄ p̄cipiti via. C Mo. oē agēs i agēdo d̄z p̄stituerē sibi bonū finē: q̄ rōne b̄di finis agēs meret. et rōne mali finis demeret. vñ poeta si dat extemplo bona p̄ primordia merces cōgrua: s̄ rectus p̄mia finis h̄z. Et igit iordatio ipeditat b̄ditatē finis id vitāda ē.

C Rosa sexta primi libri.

Rimum igitur paterisne me pauculis rogationibus statum tue mentis attingere atq; tentare: vt qui modus sit tue curatōis intelligā. B. Tu vō arbitratiu inquā tuo que voles vt r̄suz rogato. P.

C Prosa sexta primi lib r̄

Rimum igitur pateris. Dic est sexta et vltima p̄sa huius primi in q̄ p̄bia inquirat cāz radicalē infirmitatis Boetii ex quibusdā interrogatōib⁹ Et p̄io p̄bia captat beniuolentiā Boetii. sc̄do ponit suas interrogatōes ibi. Tū illa. Dicit p̄io: O Boetii anteq̄z adhibeam tibi remedia. ne pro nun qd. pateris. i. admittis. me p̄biam. primū pauculis rogationibus. i. interrogatōibus attingere sup. per. cognitio nem. atq; tēptare. idest rimari. statum. idest dispositiones. tue. mētis vt intelligā. i. cognoscā. qui sit modus tue curatōis. i. sanationis. vō. p̄ sed. Ego Boetius inquā. i. dicit. tu p̄bia rogato. i. interrogato. tuo arbitratiu. i. fm tuā voluntatē. que voles. vt p̄ sicut. r̄suz. i. volentem r̄dere

C Nota q̄ p̄bia more boni medici non solum scrutat cās doloris per signa extrinseca sicut medici per v̄riq̄ et pulsū: q̄ hec signa q̄nq; fallunt. sed etiam scrutat cās doloris Boetii per r̄sionē ad q̄ones. et primo captat eius beniuolentiā reddēdo ip̄m attentum p̄ hoc q̄ dicit pauculis rogatōib⁹. C Nota q̄ infirmi h̄nt naturalē sp̄tētiam aliqd patiendi. ergo et facili conturbantur: non solum p̄ multas interrogatōes: s̄ et vna sola. Uolēs ergo p̄bia mouere paucas q̄ones Boetio infirmo. primo. captat eius beniuolentiā.

C Tum illa: hunc cene inquit mundus temerarius agi fortuitisq; casibus putas: An nullus credis esse inesse regimen rōnis. B. Atqui iquā nullo estimauerim modo vt fortuita temeritate tam certa moueāt. Verum operi suo conditorem presidere deū scio. Nec vnq̄ fuerit dies q̄ me ab hac sentēte veritate depellat. P. Ita est inquit. Nā id etiam paulo ante cecinisti. hoiesq; tū diuine exortes cure esse deplorasti. Nam de ceteris q̄n rōne regerentur nihil mouebare. Pape aut vebementer admiror cur in tam salubri sententia locatus egrotēs. Veruz altius perscrutemur. ne scio quid abesse coniecto.

C Tum illa. Dic p̄bia facit interrogatōes. sc̄do cās totius infirmitatis et r̄sionibus Boetii recolligit. tertio ostendit ip̄m curabilem esse dando modū p̄cedendi circa curatōnem eius. sc̄da ibi. Quare plenissime. tertia ibi. S̄z sosp̄tatis actori. P̄mo p̄bia querit de mundi gubernatione sc̄do. de circumstantiis gubernationis. ibi. Sed dic mihi Adhuc diuidit: q̄ p̄bia q̄rit. secundo Boetii r̄ndet. tertio p̄bia eius r̄sionem approbat. Dices ergo. O. Boetii putas hūc mundum agi. i. regi temerariis. q̄ p̄ 7. fortuitis casibus. i. euentibus. an. i. nunqd. tu credis nullū regimē rōnis. i. prouidentie diuine inesse ei mundo. Ego Boetii inquam. i. dixi. atq; i. certe. non estimauerim. i. putaueris v̄llo mō. vt tā certa sup. entia moueant. i. regant fortuita temeritate. i. improuisa stulticia. sed scio deum conditorem idest creatorem. presidere suo op̄i. i. sue creationi. nec v̄l fuerit vnq̄. i. aliquo tpe. que dies. depellat. i. remoueat me Boetii ab hac veritate sn̄te iam dicte Tunc p̄bia ap̄probās eius r̄sionem. d. P̄bia inquit. i. dixit ita est. nā tu cecinisti. i. dixisti et illud pauloate. i. in q̄to metro h̄ p̄mi. q̄ p̄ 7. tu deplorasti. i. planxisti. tñ. i. solūmodo. ip̄os hoies eē exortes. i. carentes vel non p̄ticipes diuine cure. i. diuine p̄uidētie. nāq; pro q̄. tu nihil mouebare. i. dubitasti. de ceteris. sup. creaturis. q̄n regerent rōne sup. prouidentie dei. aut pro sed. pape est iter lectio admiratōis ego admiror vebementer q̄ tu locatus. i. posuisti. in tā salubri sn̄ta. egrotēs. i. langues. v̄z pro h̄. nos p̄scrutemur altius. i. p̄fundius ego nescio qd. i. aliqd sup. sit illud. q̄d ego cōiecto. i. opinor. abesse tibi Boetio. C Nota q̄ firmitas Boetii partim fuit ex i ordinata affectione. inquit enim Boetius voluit de tp̄alium rex amissione. et partiz fuit ex falsa estimatōe quātū ad duo. Estimabat enī malos hoies eē felices et potentes. sc̄do estimabat hoies nō regi a diuina p̄uidentiā. ergo p̄bia inquirat cāz radicalē p̄pter quā Boetius incidit in istas icōmoditates. et quia r̄dit totius morbi fuit diuine gubernatōis quātū ad hoies sc̄do p̄io querit de mundi gubernatōe. C Nota q̄ Boe. innuit duas rōnes q̄ mūdus regat a deo. p̄mā ibi. Tā certa. q̄ talis ē. Ea q̄ sūt certa et determinata si regit a casu et fortūa. cū regimē taliū sit incertū. Sed etia hui⁹ mūdū sc̄ certa. q̄ a certis causis p̄ducta. Sedam rōez innuit ibi. T̄z op̄i suo q̄ talis. ē Causatū regit a sua cā. s̄ de⁹ ē cā mūdū. cū ab ip̄so dependeat celū et tota nā ergo r̄. C Nota p̄bia rōnabiliter mirat q̄ Boe. credens mūdū regi a deo putabat

deo putabat hoies nō regi ab ipso: qz posset pbia sic arguere. deus regit mundū hz te Boe. sed hoies sunt princialis pars mundi sicut prius dixisti in metro. operis tantipars non vilis. ergo homines reguntur a deo.

Sed dic mihi qm̄ a deo regi munduz non ambigis: quibus etiam gubernaculis regatur advertis. **B.** Vir in quā rogationis tue sententiaz nosco nedum ad inquisita respondere queam. **P.** Nun me inquit sefellit abesse aliquid per quod velut hiante valli robore in animum tuum perturbationum morbus irrepsit.

Sed dic mihi. Dic pbia querit de circumstantiis gubernationis mundi. secundo quia res gubernate diriguntur i suū finem ideo secundo querit de fine rez. 7 quia gubernatio dei fm̄ rei veritatem etiam est circa homines. ideo tertio querit de cognitione hominis. secūda ibi. Sed dic mihi. tertia ibi. Sed hoc quoqz. primo dicit. sed o bo. dic mihi pbia. qm̄ nō ambigis. i. dubitas mundū regi. i. gubernari a deo etiam nunquid advertis. i. cognoscis. quibus gubernaculis mundus regatur. ego Boe. in quā. i. viri. vir nosco sniam. i. intellectū. tue rogationis. i. tue interrogationis. nedum. i. adhuc nō. queā. i. possim. rñdere ad inquisita. i. ad interrogata. sup. pbia inquit. i. dixit. nun sefellit idest decepit me. sup. pbiā abesse. i. deficere tibi aliquid per quod velut hiante. i. patēte. robore. i. infirmitate. valli. i. munitiōis morbus perturbationum. irrepsit. i. subintravit in tuum animum. q. d. nunquid enī vez fuerit qd̄ dixi tibi aliqd̄ abesse p̄ qd̄ abesse siue p̄ que defectū dolor intravit te sicut apertum ostiū. **N**ota qz deus non regit mundū aliqbus gubernaculis extrinsecus: qz sic nō esset p se sufficientissimus sed regit ipm̄ sua potentia que attribuitur patri. sua sapia que attribuit filio. sua pietate 7 clemētia que attribuit spūi scō 7 de hoc patebit in scdo huius.

Nota illud qd̄ aliqz hō vir intelligit aliqmo mō intelligit hz cū difficultate ex hoc ergo qz Boetius dicit se vir intelligere interrogationem philosophie: innuit se aliqmo mō intelligere: tamen cuz difficultate propter dolorem opprimentem rationem: 7 ideo respondere non potuit: **N**ota quando robur valla alicuius munitiōis hiat propter aliquā rupturam in eo factam tunc hoies ingrediuntur munitiōem. Sic a simili qm̄ munimē rōnis quo aius munitur tanqz vallo hiat propter defectum alicuius cognitionis: tunc necessario perturbationes affectuum subintrant animum.

Sed dic mihi: meministi ne quis sit rerum finis quo ve totius nature tendat intentio. **B.** audieram in quā: sed memoriā meoz hebetavit. **P.** At qui scis vnde cuncta processerint. **B.** Non inquam deumqz esse respondi. **P.** Et quid fieri potest: vt principio cognito: quis sit rerum finis ignores. **A**erum hi perturbationum mores 7 ea valentia est. vt mouere quidem loco hominem possunt: euellere autem sibiqz totū extirpare nō possunt.

Sed dic mihi re. Dic pbia querit de cognitione finis rerū dicens. Dic mihi ne. i. an meministi. i. recordaris qz sit finis rez sup. oium. ve pro vel. quo. i. ad que finē. intentio totius nature. tēdat. i. laborat. ego Boeti⁹ in quā. i. dixi au dieram sup. oli sed meoz. i. perturbatio hebetavit idest obsecravit. memoriā. i. intellectū. Atqui pro certo scis vñ cū etia. i. oia entia. processerint. i. principium suum habuerunt. Ego Boetius in quā. i. dixi noui. qz p̄ 7 rñdi deum eē sup. principiu oium rez. 7 dicit pbia 7 qd̄. i. qm̄ pōt fieri hoc vt cognito. i. noto principio. i. oium rez. ignores idest

nescias. qz sit finis rez sup. oium. vez pro sed hi. mores perturbationū sunt. 7 ea valentia. i. vigor vel ptās perturbationū est. vt quidē. i. certe possint mouere hoiem loco. i. a stabilitate pfecte cognitōis. aut pro sed non possint euellere sup. radicitus. qz pro 7 extirpare. i. eradicare sibi totū.

Nota pbia rōnabiliter querit Boetium an cognoscat finē oium rez. qz finis est cā cāz. 7 est optimū cuius gratia alia sunt. ppter qd̄ ignorato fine. nihil pfecte cognoscit eoz que sunt ad finē. nam fm̄ exigentiā finis cetera moderantur. **N**ota qm̄ principiu 7 finis coincidunt in vnum sicut in circulo idem est principiu 7 finis: 7 tunc videtur mirabile qz tunc principiu cognoscit 7 finis ignorat. cū ergo deus sit principiu 7 finis oium rez cognito ipso sub rōne principiu videt etiā cognosci sub rōne finis. **N** d̄ at deus sit principiu oium rez: qz ab ipso derivatū est singulis esse 7 vivere. primo celi 7 mūdi. **N** d̄ aut sit finis oium rez: qz gra eius oia sunt 7 ad ipm̄ ordinant. nam in rebus pstantib⁹ ex arte 7 natura semp vilius est ppter melius. Deus autē ē optimum eoz q̄ i natura sunt. ex probemio metaphisice.

Nota hz perturbationū aliquale cognitionē rez hēant: tñ impediūt ne pfecte cognoscāt. Licet ergo Boetius aliquale cognouerit deū esse principiu rez. tñ qz turbatus fuit: pfecte naturam huius principii nō cognouit: 7 ideo ignorauit ipsum esse finem rerum. **N**ota qz passio est motus particule appetitiue sub fantasia boni 7 mali fm̄ Eustratiuz. z. etibi. 7 hi sunt mores passionum qz pnt homines mouere a stabilitate pfecte cognitionis sed totaliter ipsum nō possunt euellere ab omni cognitione.

Sed hoc quoqz respondeas velim hominem ne te esse meministi. **B.** Quid ni in quā meminerim. **P.** Quid igitur homo sit poteris ne proferre. **B.** hoccine interrogas an esse me sciam ratiōale animal atqz mortale. **S**cio 7 id me esse confiteor. 7 illa. **P.** Nihil ne te aliud esse nouisti. **B.** nihil. **P.** Jam scio inquit morbi tui altā vel maximam causam quid ipse sis nosse defisti.

Sed hoc quoqz rñdeas velim. Dic pbia facit aliā interrogationē de cognitione humane nature dicens. Sed ego et velim tu respondeas. i. responsam des hoc. i. ad hoc ne p nunquid. tu meministi. i. scis te esse hominem. Ego Boetius in quā. i. dixi qd̄. i. ppter qd̄ ni. i. nisi: meminerim. i. scierim. 7 querit vlicrius pbia. Igit ne. i. nunquid. poteris proferre. i. dicere. qd̄ sit hō. i. diffinitionē hois. rñdet boetius nunquid pbia tu interrogas me hoccine. i. hoc. an. i. vtz scio me eē rōnale. atqz pro 7 mortale aial. ego boeti⁹ scio 7 confiteor. i. fateor. me esse id sup. aial rōnale 7 mortale. 7 illa sup. pbia dixit. ne pro nunquid. nihil nouisti te esse aliud qz aial rōnale mortale dicit Boetius nihil sup. pbia inqz. i. dixit. iam ego scio aliam causā sup. quā ignorātia diuine prouidentie. vel maximā cāz tui morbi. tu defisti. i. cessasti nosse. i. nocere qd̄ sis. **N**ota hz hō sit mortalis fm̄ corp⁹ non tñ fm̄ aiaz intellectiua que est dignior pars hominis. Et qz Boeti⁹ dixit se eē nihil aliud qz ratiōale 7 mortale: id nō quesit nisi bōa mortalia. de quorū bonoz amissione voluit non curās partē imortalez. i. aiam: rōe cuius debuit appetere bona immortalia: ideo pbia dicit qz Boetius se nō nouerit. **N**ota qz cā maxima morbi hominis ē seipm̄ ignorare: qz dicit Boetius se cūdo hui⁹ pfa qnta. **N** d̄ conditio humane nature est vt se cognoscat qz ceteras res excellat. Cum aut nosse se defierit eadem natura infra bestias redigat. nā ceteris aiantibus sese ignorare naturaliter est. hoibus vō vicio venit. Et dicit: Temistius sup de aia. Quid turpius est aie cū sit aliorū cognoscitiua qz sui ipsius est ignarra. aia se ipsam ignorās qm̄ d̄ aliis fida putabat cognoscitiua. q. d. nullo mō

Quare plenissime vel egritudinis tue ratione?

vel aditum reconciliande sospitatis inueni. Nam quoniam tui obliuione confunderis: et exulem te expoliatum propriis bonis esse uoluisti. quoniam uero quis sit rerum finis ignoras: nequa homines atque nepharios: potentes felicesque arbitraris. Quoniam uero quibus gubernaculis mundus regatur oblitus es: has fortunarum uices estimas sine rectore fluitare: magne non ad morbum modo: uerum ad interitum quoque cause.

Quare plenissime. Hic phia ex dictis Boetii recolligit oes causas totius infirmitatis eius dicens. Quare propter igitur ego phia inueni plenissime. i. perfectissime. rationem. i. causam tue egritudinis. i. infirmitatis. uel inueni aditum. i. accessum reconciliande sospitatis. i. recuperande sanitatis tue quod declarat. Nam propter quod quoniam tu confunderis. i. confusus es obliuione id est ignorata tui ipsius. tu uoluisti te esse exulem quod propter quod expoliatus. i. priuatus. propriis bonis. i. diuitiis. quoniam propter quod quia tu ignoras. i. nescis quod sit finis rerum omnium. tu arbitraris. i. putas. nequa. i. malos. atque propter quod nepharios. i. iniquos homines esse potentes. quod propter quod felices. Quoniam propter quod tu oblitus es quibus gubernaculis. i. regiminibus. ipse mundus regatur. tu estimas. i. opinaris. has uices. i. istas alternationes fortunarum. i. rerum fortuitarum. fluitare. i. diuagare sine rectore: iste sunt magne cause non modo. i. non solum ad morbum uero pro se. sunt ad interitum. i. ad mortem uel ad perditionem anime. Nota homo seipsum ignorans extra limites recte rationis positus est: et talis dicitur esse exul ut prius uisum est. Nota homo seipsum ignorans tamen se estimando mortales uolet de amissione bonorum mortalium. ergo dicit phia quod tui obliuione confunderis. exules te et expoliatum propriis bonis uoluisti. Nota ex affectu id est uel perditione ultimi finis homo dicitur potens uel impotens. ex quarto huius quia ergo Boetius ignorauit ultimum finem rerum ideo putabat malos esse potentes. Nota Boetius ignorauit quibus gubernaculis mundus regeatur ideo ignorauit quod deus sua bonitate omnia disponderet. ergo putabat uices fortunarum esse sine rectore.

Sed sospitatis auctori grates. quod te nondum totum natura destituit. Habemus maximum tue fomitem salutis ueram de mundi gubernatione sententiam. quod eam non casuum temeritati. sed diuine rationi subditam credis. Nihil igitur per timeas. iam tibi ex hac minima scintillula uitalis calor illuxerit. Sed quoniam firmioribus remediis nondum tempus est uti. et eam mentium constat esse naturam. ut quotiens abiecerint mentes ueras falsis opinionibus induantur: ex quibus orta perturbationum caligo uerum illud confundit intuitum: hanc paulisper lenibus medicamentis fomentis attenuare temptabo: ut dimotis fallacium affectionum tenebris splendorem uere lucis possis agnoscere.

Sed sospitatis auctori grates. Hic phia ostendit Boetium esse curabilem dando modum procedendi circa curationem eius dicens. Tu des grates auctori sospitatis. i. sanitatis. quod nondum. i. non adhuc. natura. i. vigor naturalis destituit. i. deseruit. te totum. i. totaliter. nos phia habemus maximum fomitem. i. radicem. tue salutis. i. sanitatis. i. ueram sententiam. id est intellectum. de mundi gubernatione quod tu credis esse super gubernationem. non esse subditam. i. subiectam. temeritati casuum super fortuitarum sed diuine rationis. igitur nihil per timeas iam tibi Boetio ex hac minima scintillula. i. parua ueritate. illuxerit uitalis calor. i. ardor uere ueritatis animi uiuificans.

Tunc dat modum procedendi circa curationem eius dicens. Sed quoniam propter quod nondum. i. non adhuc. est tempus firmioribus remediis uti. et constat. i. manifestum est eam esse naturam mentium. ut quotiens abiecerint ueras opiniones. induantur. i. inuoluantur falsis opinionibus. et quibus falsis opinionibus. caligo. i. obscuritas. perturbationum. i. passionum orta. i. creata confundit illum uero intuitum. i. cognitionem mentis. ego super phia temptabo attenuare. i. remouere. paulisper. i. modicum hanc caliginem lenibus. i. facilibus. quod propter quod medicamentis fomentis. i. medicinis. ut dimotis. i. remotis tenebris fallacium affectionum. i. fallax opinionum uel passionum. possis agnoscere. i. intelligere. splendorem. i. claritatem uere lucis. i. lucide ueritatis. Nota sicut in morbo corporali uigete principali membro puta corde potest medicinae introduci sanitas alius membrum: sed naturali calore destitute ipsum cor frustratur spes sanitatis: sic in morbo spirituali manere in Boetio cognitione illius principii. quod uero gubernet mundum. potest procurari salus quantum ad errorem in aliis. ergo dicit phia quod si congratulando Boetio debes reddere grates auctori sospitatis. Nota quoniam intellectus abiecit ueram opinionem. statim afficitur falsa opinione. quod intellectus non abiecit ueram opinionem nisi propter aliquam persuasionem per contrarium. nihil autem contrarium uero nisi falsum. ideo intellectus non potest abiecere ueram nisi accipiendo falsum. Nota tenebre affectionum impediunt rectum iudicium: quod tristitia stupefacit et corrumpit naturam ex ethicis sed amor et odium peruertunt iudicium sicut prothomeus in centiloquo. et ire et concupiscentie uenerorum maxime transmutant corpus. et quibusdam insanias faciunt. et ethici. et ipedit ira alius ne possit discernere uerum a cathone.

Adetrum septimum primi libri.

Uibus atris.

Condita: nullum

Sunderere possunt	Sydera lumen.
Si mare uoluens	Turbidus auster
Adisceat estam.	Vitrea dudum.
Parque serenis	Vnda diebus
Mox resoluta	Sordida ceno.
Uisibus obstat	Quique vagatur.
Motibus altis	Defluens amnis
Sepe resistit	Rupe soluti
Obiice sari	

Adetrum septimum primi libri.

Uibus atris. Condita nullum. Hic incipit septimum et ultimum metrum huius primi quod uocatur metrum adoniciu ab inuente. dimetrum a numero pedum. dactylicum a pede predominantem. In quo metro phia probat per exempla quod dixit. dixit enim phia quod caligo perturbationum impedit intuitum ueritatis. hoc primo probat phia tribus exemplis. secundo hortatur nos ad fugam perturbationum istarum. Tu quoque si uis. prima in tres sunt tria exempla que patebunt. dicit primo. Sydera condita. i. abscondita atris nubibus. i. obscuris nubibus nullum lumen potest infundere ad illuminandum terram. Tunc ponit secundum exemplum. Si turbidus auster. i. obscurus uentus. uoluens. i. mouens mare. misceat. i. commisceat cum ceno quod est infundit. estum maris. id est feruorem: tunc unda dudum. i. prius vitrea. i. transparens ad modum uitri par. i. similis. serenis. i. claris diebus. mox. i. statim super. illa aqua facta sordida per flatum uenti resoluta ceno. i. eleuato luto. obstat. i. resistit. uisibus. i. oculis non potest penetrare undam maris. Tunc ponit tertium exemplum. Amnis. i. fluius qui de altis montibus uagatur id est discurret. ille sepe resistit. i. reflectitur obiice. i. obiectione soluti sari. i. rupti lapidis. rupe. i. de monte. Nota similitudo quam phia pretendit est ista. Sicut sydera consueta nobis lucere et terram illuminare cessant hoc facere

ere propter interpositionem nubium obscuraz. sic intelli-
ctus rō que lucent r illuminant hoīem in cognitione ve-
ritatis impediunt caligine perturbationū. **C** Nota q̄ sili-
tudo secundi exempli in hoc consistit. Sicut aqua maris
manente clara ad modum vitri. visus pōt eam penetrare
r videre que sunt sub aqua. sed si turbatur illa per ventum
tunc obscurat visui. sic animus hoīs quietus non impedit iudi-
ciū rōnis. sed si moueatur r turbet affectiōe r p̄aliū. statim
obscurit rationi impediens eius iudiciū. **C** Nota q̄ simi-
litudo tertii exempli talis est. sicut aqua currens de altis mon-
tibus libere recto tramite procedit. r p̄ obstaculū lapidis
qui resoluitur de monte impeditur ne recte p̄cedat. sic rō
libera non impedita recte iudicat. si autē rō afficitur moti-
bus affectuum impeditur in iudicio r veritatis cognitiōe.

C Nota q̄ rupes est moles lapidea siue mons lapideus.
sed saxum est pars resoluta a rupe. i. a monte.

Tu quoq; si vis Lumine claro
Lernere verum. Tramitte recto
Carpere callem. Gaudia pelle.
Pelle timorem Spemq; fugato;
Hec dolor affit. Nubilla mens est.
Vinctaq; frenis. Hec vbi regnant.

C Tu quoq; si vis: Hic p̄bia hortat ad fugam p̄urbatio-
nū sine affectionum animi dicens. Si tu vis cernere. i. vide-
re vel iudicare. vey. i. veritatem. claro lumine. i. vera co-
gnitione. r si vis etiā carpe. i. attingere. callem. i. viam ve-
ritatis. recto tramite. i. processu rōnis. tunc tu pelle. i. re-
pelle gaudia. i. que sunt de bonis p̄sibus. r pelle. i. remo-
ue a te timorē sup. de futuro malo. q; pro r tu fugato sp̄e
sup. que est de bona fortuna. nec ēt affit dolor sup. qui est
de presentī amissione bonorū. sup. que est mens est nubilla
i. obscura vel aperta. q; pro. r est vincta. i. ligata frenis.
i. ligaminibus. vbi. i. in qua mente. hec sup. p̄dicta regnāt
i. dñantur. i. gaudium de presentibus bonis. timor de fu-
turo malo. spes de futuro bono. dolor de presentī malo

C Nota sicut prius tactum est affectio est motus particule
sensitiue sub fantasia boni vel mali animum afficiens r re-
eti rōnis iudiciū impediens. Et sunt quattuor affectiones
tales p̄cipales ad quas oēs alie reducunt. i. gaudium.
spes. timor. r dolor. quaz sufficientia sic accipiūt. Oīs pas-
sio vel est respectu boni vel mali. Si respectu boni hoc du-
pliciter. vel respectu boni presentis. sic est gaudium. quod
est de presentī bono. Si est respectu boni absentis. sic ē spes
que est de futuro bono. Si autē passio ē respectu mali. hoc
dupliciter vel respectu mali presentis sic est dolor. qui est
de presentī malo. Si est respectu mali absentis. sic ē timor
qui est de futuro malo. **C** Nota q̄ iste passiones non sūt
pellende vt non sint in animo hoīs. q; vix inueniūt homo si-
ne ipsis. sed sic sunt pellende vt non dñent in hoīe vñ seda-
re hñdī passiones vt non dñent est hoīs virtuosus. q; vir-
tus consistit in moderatione passionū. Si autē regnāt r do-
minantur in hoīe. tunc impediunt iudiciū rōnis. p̄pter qd
dicit. **E**ustratius super lib. ethi. o; reluctari p̄ passiones
sensitiuas que si p̄ualuerint impediunt vires anime.

C Nota iste passiones r affectiōes si ordinant ad terrena.
tūc sunt nociue. attamē p̄nt esse meritorie r virtuose si fue-
rint ad debitos fines ordinate. **T**ñ richard⁹ in lib. iz. pa-
triarcharum dicit. Ordinatū r vey gaudiū tunc habemus
q̄ de veris r eternis bonis gaudemus. Etiā timor est vir-
tuosus si fuerit ad deum ordinatus. q; scriptum est. **I**ni-
tū sapie timor dñi. Et idem richard. dicit. **P**rima virtutū
proles sine qua ceteras habere nō p̄t ē timor dei. **I**tē spes
vt dicit idem rich. efficitur ordinata. si de indulgentia vey
generatur. **T**ñ dicit vere r absq; dubio. quāto q; frequē-
tius quātoq; vebemētius de suo reatu interno dolore affi-
citur: tanto certior tantoq; securior per spem de indulgen-
tie venia efficitur. Similiter dolor est virtuosus quando
fit ad deplangendū culpam. **U**nde rich. **Q**uanto quis

vebementius metuit penam quā meruit tanto acerbi⁹ plā-
git culpam quā fecit.

C Explicū liber primus.

C Incipit prosa prima secundi libri.

Post hec paulisper obticuit. atq; vbi attentionem meaz modesta ta-
curnitate collegit: sic exorsa ē **P**
Si penitus egritudinis tue causas
habituq; cognoui. fortune prio-
ris affectu desiderioq; tabescis: ea
tñ animi tui statū sicuti tibi fingis mutata puerit

C Incipit secundus. **P**rosa prima

Post hec paulisp. Hic est secundus liber Boe.
de consolatione p̄bie. qui p̄tinuat ad librum
p̄cedentem in hunc modum. **P**ostq; p̄bia i
primo libro inuestigauit cās radicales infirmi-
tatis. **B.** in hoc secūdo p̄cedit ad eius curatio-
nē. primo adhibendo sibi remedia leuia. sedo remedia va-
lidiora in libris consequentibus. **H**ic enim modū medican-
di p̄bia p̄misit Boetio. Et diuidit iste liber. in. 16. partes
q; sunt octo prose r octo metra huius secundi. que partes
parebunt. quid at in qualibet parte agatur similiter vide-
bitur. **P**rima prosa diuiditur. p̄rio ostendit Boetius quid
p̄bia egerit post predicta r resumit vnam causam doloris
Boetii. secūdo p̄bia ponit quendā effectum fortune. tertio
excusat se de quodā. quarto tangit opportunitatem medē-
di Boetium. quinto p̄cedit ad leuia medicamēta eius. se-
cunda ibi. **I**ntelligo. tertio ibi. **S** vt arbitror quarta ibi
Sed ips est. gnta ibi. **Q**uid est igitur o homo. **P**rimo
dicit. **P**ost hec que dicta sunt p̄bia obticuit. i. tacuit. pau-
lisp. i. modicū: atq; pro. r vbi. i. postq;. collegit. i. intelle-
xit. meā attentionē. i. diligentia. modesta tacurnitate. i.
tempato silentio. exorsa est. i. incepit loqui. sic. i. taliter.
si pro quia ego cognoui cās. i. rōnes radicales. q; pro. r
habitu. i. dispositionem egritudinis. i. infirmitatis. tu boe-
ti tabescis. i. tristis affectu. q; p. r. desiderio prioris for-
tune que fuit tibi prospera. ea fortuna mutata. i. variata
apud te. peruertit idest mutauit. statum. i. dispositionem
tui animi. i. tue mentis sicut tu tibi fingis. **N**otandum
q; p̄bia post predicta obticuit vt Boetius magis aio deli-
berato vba p̄bie colligere posset. r sibi r̄idere q; h; Sen. i
prouerbiis. **D**eliberare vtilia mora tutissima est. **D**elibe-
randum est diu quicquid faciendū est semel. discute qd au-
dias. p̄ba quid credas. Et ideo p̄bia obticuit tanq; lassa-
ta ex q̄nib⁹ prius motis. **U**nde Sen. in lib. de virtutibus
cardi. non semper in actu sis sed interdū aio tuo regez da-
to r requies illa plena sit sapientia. **C** Nota de hoc qd ol-
cit modesta tacurnitate. dupler est tacurnitas quedaz
moderata. alia sup̄flua. **M**oderata tacurnitas est qñ ta-
cetū qñ tacendū est. de qua loquitur. Sen. in prouerbiis
dicens. **T**ene semp vocis r silentii r̄pamētū. tñ in hoc li-
bentius incūbe vt libenti⁹ audias q; loquaris. qui enim
nescit tacere nescit loq. **S**up̄flua tacurnitas ē qñ tace-
cū loquendum est. de qua dicit poeta. **N**ā nimīū tacuisse
nocet. **C** Nota q; Boetius in statu miserie non erat ma-
gnanimus. quia habuit animum peruersus fortuna. **M**a-
gnanimus enim est qui contra difformes insultus for-
tune vnanimi mentis constantia militat fm Albertum su-
per primo lib. ethi. r Sen. in epla ad lucillum dicit. **P**ri-
mū argumentū cōposite mentis existimo posse cōsistere r
secum morari. **C** Nota q; p̄bia dicit fortunā esse mutatā
circa Boetium sicut ipse fingit. h dicit p̄ tato q; fm rei ve-
ritate fortūa. si erat circa ipz mutata sic p̄bia ifra p̄bauit

Intelligo multiformes illius prodigii fucos r
eousq; cuz his quos eludere nititur blandissimā
familiaritatez exercet. **D**um intollerabili dolo